

Kommunebarometeret 2013

Førde

År	Plassering samlet	I fylket	I kommune-gruppa	Uten justering for korrigert inntekt	Korrigert inntekt
2013	111	12	7	152	98,2
2012	136	11	10	172	99,3
2011	99	10	6	140	98,6
2010	58	8	4	94	98,6

Kommunebarometeret utvikles fra år til år. Plasseringene for tidligere år er korrigert for å være mest mulig sammenliknbare med årets barometer. Det er gjort endringer fra foreløpig til endelig versjon 2013, se siste side (s. 57). **Korrigert inntekt:** Betyr hvor stor økonomisk handlefrihet kommunen har, etter at utgiftsbehovet er dekket og ekstraintekter som eiendomsskatt og utbytte er tatt med. Snitt = 100.

Kommunebarometeret er en rangering, ikke en vurdering om tjenesten fortjener stempel god nok eller ei. For en vanlig kommune er det helt naturlig å ha omtrent like mange gode som dårlige plasseringer på tabellene. Der man kommer dårlig ut, kan det likevel være naturlig å tenke at det kan være noe å hente.

Denne analysen er basert på endelige Kostra-tall for 2012, samt data fra andre kilder. I de tilfellene kommunen ikke har levert data, eller vi kjenner til at data er rapportert feil, har vi antatt at kommunen er gjennomsnittlig. Rapporten baserer seg i all hovedsak på *konserntall*. Karakteren for hver enkelt sektor er satt uten hensyn til inntektsnivå. I totaltabellen har vi imidlertid justert for korrigert inntekt.

Innhold

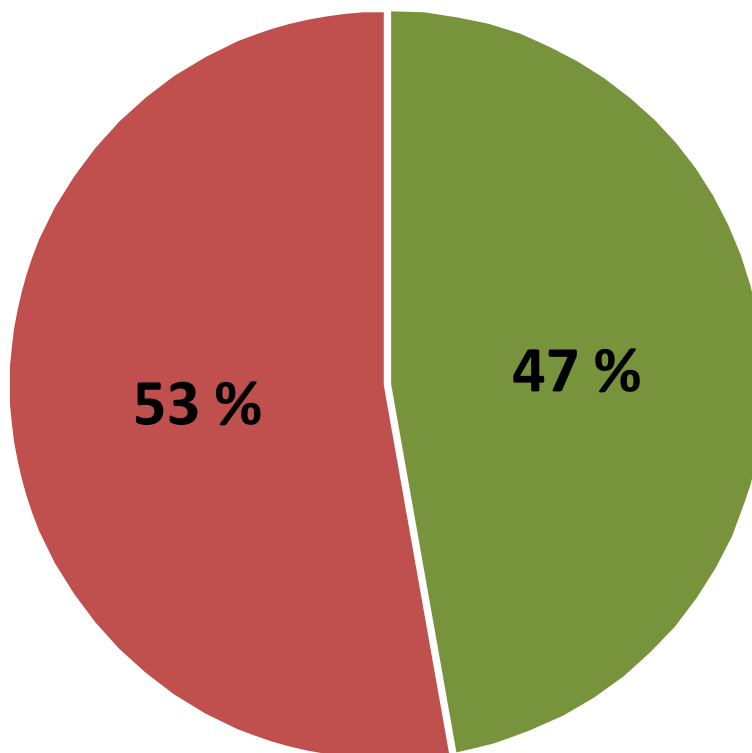

Utvikling år for år	3
De beste i kommunegruppa	4
De beste i fylket.....	5
De kommunen likner mest på	6
Hva sier innbyggerne?	7
Grunnskole	8
Pleie og omsorg	12
Barnevern	16
Barnehage	20
Helse	24
Sosialhjelp	27
Kultur	30
Økonomi	33
Enhetskostnader	36
Nærmiljø.....	39
Saksbehandling.....	42
Vann, avløp og renovasjon	45
Brukerperspektiv	48
Kommunens nøkkeltall – målt mot de beste	51
Generelt om Kommunebarometeret	56
Korreksjoner i barometeret	57

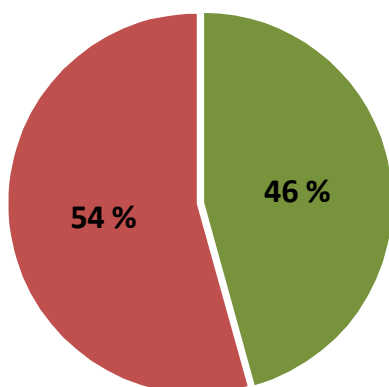
Utvikling år for år

Hvor stor andel av nøkkeltallene (justert for vekt i barometeret) ble bedre og dårligere siste år?

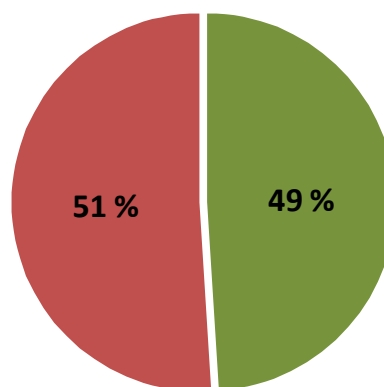
2013-barometeret

2012-barometeret

2011-barometeret

Andel dårligere nøkkeltall. Andel bedre nøkkeltall.

Målt mot året før, justert for nøkkeltallets vekt i barometeret. De som har størst forbedring vil ha bedre nøkkeltall på rundt to tredeler av barometeret. For dem som har størst forverring er fordelingen omvendt.

Karakter og plassering for hver sektor

	Samlet karakter				Endring siste år
	2013	2012	2011	2010	
Grunnskole (20 % vekt)	6,0	6,0	6,0	5,9	
Pleie og omsorg (20)	3,7	4,2	4,3	5,0	-
Barnevern (10)	3,1	2,4	2,9	3,9	+
Barnehage (10)	3,9	4,4	4,3	3,9	-
Helse (7,5)	3,5	3,9	4,0	4,3	-
Sosialhjelp (5)	2,4	2,4	3,2	3,4	+
Kultur (2,5)	2,2	2,1	2,8	2,9	+
Økonomi (10)	2,1	2,3	2,8	3,8	-
Enhetskostnader (5)	5,0	4,5	4,9	5,5	+
Nærmiljø og klima (2,5)	3,4	3,4	3,7	2,5	+
Saksbehandling (2,5)	4,9	4,6	5,4	4,9	+
Vann og avløp (2,5)	3,7	3,2	4,1	3,4	+
Brukerperspektiv (2,5)	5,4	5,4	5,0	4,4	+

	Plassering nasjonalt				Plass fylke				Plass kommunegruppe			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Grunnskole (20 % vekt)	7	2	9	34	4	1	4	6	2	1	1	1
Pleie og omsorg (20)	254	185	139	82	12	8	6	4	13	9	7	4
Barnevern (10)	362	402	367	269	20	22	21	16	23	26	22	16
Barnehage (10)	204	156	149	258	15	12	9	15	7	5	6	10
Helse (7,5)	220	212	232	158	18	20	20	17	6	9	10	2
Sosialhjelp (5)	379	401	340	289	26	25	25	23	18	22	15	12
Kultur (2,5)	363	386	279	250	22	23	17	15	18	18	15	11
Økonomi (10)	403	385	353	238	26	24	24	22	24	21	20	11
Enhetskostnader (5)	165	219	162	81	9	8	6	6	18	18	15	7
Nærmiljø og klima (2,5)	339	347	312	394	25	23	22	26	24	26	21	25
Saksbehandling (2,5)	144	204	81	161	9	13	7	15	9	16	2	11
Vann og avløp (2,5)	282	321	211	303	19	18	18	19	24	23	18	18
Brukerperspektiv (2,5)	47	49	71	95	2	3	4	8	8	8	7	10

Førde havner et godt stykke over midten av tabellen. Særlig grunnskoletallene er gode og trekker opp. Det er imidlertid den eneste av de viktige sektorene der kommunen kommer godt ut. Det er stadig svakere plassering innen pleie og omsorg, og det blir også litt svakere plassering innen barnehage. Økonomitallene er nå blant de aller dårligste i landet. Enhetskostnadene ser ikke ut til å øke like mye som i landet for øvrig.

Det går også an å måle kommunen mot egne nøkkeltall tidligere år. Da ser vi at blant de tallene som har endret seg det siste året, er det en marginal overvekt av nøkkeltall som har blitt dårligere enn før. Nasjonalt er utviklingen klart positiv.

De beste i kommunegruppa

Dette er de kommunene som kommer best ut innen kommunegruppa, slik den er definert av SSB:

		Rang	GSK	PO	BV	BH	HE	SOS	KUL	ØK	ENH	MIL	SAK	VAR	BRUK
1	Sogndal	3	6,0	3,9	4,6	3,8	3,6	4,7	3,7	5,4	5,2	3,9	5,9	4,6	4,3
2	Vestby	51	4,6	4,1	5,3	3,1	2,5	2,3	2,1	4,9	6,0	5,7	4,4	5,5	4,7
3	Røyken	74	4,5	3,8	4,8	2,8	2,5	4,9	1,2	4,9	5,4	5,5	4,7	5,3	4,7
4	Meland	80	4,4	6,0	4,9	2,5	2,4	4,1	2,4	2,8	5,4	4,6	2,9	4,1	4,8
5	Frogn	90	5,9	2,5	5,4	2,1	3,4	4,6	2,8	4,2	5,5	3,8	1,5	4,1	6,0
6	Ås	110	5,3	2,5	3,9	3,2	3,6	2,9	2,1	4,8	5,1	3,3	4,8	4,9	6,0
7	Førde	111	6,0	3,7	3,1	3,9	3,5	2,4	2,2	2,1	5,0	3,4	4,9	3,7	5,4
8	Gjerdrum	144	4,3	3,1	5,7	1,1	3,6	3,1	2,2	4,6	5,2	5,7	5,0	4,1	5,6
9	Randaberg	155	4,8	3,2	5,6	2,7	4,1	1,5	3,7	3,0	4,7	6,0	2,8	6,0	5,4
10	Levanger	165	4,1	3,2	4,9	4,6	3,7	2,1	2,7	3,1	4,3	5,7	4,9	4,6	5,6
11	Strand	168	3,6	4,9	4,1	2,4	3,2	3,4	2,8	5,0	4,3	5,2	3,5	4,0	6,0
12	Farsund	183	3,4	4,4	5,3	3,4	3,5	3,8	3,4	3,0	5,4	2,4	4,4	4,4	4,8
13	Lindås	185	3,5	5,3	4,8	3,0	3,2	3,7	1,8	4,6	4,2	5,3	3,8	5,2	4,8
14	Bamble	197	2,9	4,3	6,0	3,6	3,4	1,5	3,4	4,3	4,1	3,7	4,6	4,6	4,3
15	Vennesla	208	3,1	3,2	4,5	3,3	2,8	2,7	2,6	5,2	5,6	3,9	5,4	4,4	6,0

De ti største kommunene i landet har vi samlet i én kommunegruppe (G14). Grimstad er flyttet til G13, og Inderøy er plassert i G11.

De beste i fylket

Husk at det kan være store inntektsforskjeller mellom kommuner i ett og samme fylke.

		Rang	GSK	PO	BV	BH	HE	SOS	KUL	ØK	ENH	MIL	SAK	VAR	BRUK
1	Sogndal	3	6,0	3,9	4,6	3,8	3,6	4,7	3,7	5,4	5,2	3,9	5,9	4,6	4,3
2	Leikanger	4	6,0	4,3	5,3	4,1	4,7	2,5	3,0	5,5	5,0	3,5	3,9	2,7	1,4
3	Hornindal	10	4,7	5,1	3,9	4,3	6,0	4,9	2,7	4,9	5,3	6,0	4,9	5,3	1,4
4	Gloppen	15	5,5	4,4	5,2	4,0	4,5	4,3	4,5	3,9	4,1	6,0	5,9	4,3	2,3
5	Luster	23	6,0	4,6	4,3	4,6	5,1	3,5	5,2	4,5	3,8	6,0	4,2	3,9	4,8
6	Eid	29	6,0	2,8	3,9	4,5	3,0	5,6	2,6	3,3	5,9	4,8	5,7	5,2	3,9
7	Askvoll	36	5,3	4,5	4,9	4,5	4,4	4,5	2,1	2,7	5,1	5,0	5,7	4,6	3,5
8	Gulen	62	6,0	2,9	5,5	3,0	6,0	5,3	2,8	5,3	3,4	4,5	3,4	4,5	2,9
9	Balestrand	63	6,0	6,0	3,5	3,6	5,3	5,8	2,4	4,5	3,1	5,4	4,5	4,2	3,7
10	Vik	64	5,6	3,2	4,7	3,6	5,2	5,0	5,0	5,4	4,6	3,9	4,4	4,7	3,5
11	Vågsøy	83	5,5	2,6	5,4	3,9	3,1	4,8	1,9	4,2	4,7	5,4	3,7	5,9	3,5
12	Førde	111	6,0	3,7	3,1	3,9	3,5	2,4	2,2	2,1	5,0	3,4	4,9	3,7	5,4
13	Stryn	119	5,4	2,2	3,5	2,7	4,3	3,9	2,6	4,8	5,8	4,5	3,5	4,6	5,2
14	Naustdal	136	4,4	3,8	6,0	3,6	2,2	4,4	3,0	3,0	4,1	4,2	4,2	2,5	6,0
15	Jølster	139	5,2	3,3	4,0	4,3	4,8	3,0	2,5	4,0	4,7	5,6	3,4	3,2	2,5

GSK: Grunnskole. **PO:** Pleie og omsorg. **BV:** Barnevern. **BH:** Barnehage. **HE:** Helse. **SOS:** Sosialtjenesten. **KUL:** Kultur. **ØK:** Økonomi. **EN:** Enhetskostnader. **MIL:** Nærmiljø og klima. **SAK:** Saksbehandling. **VAR:** Vann, renovasjon og avløp. **BRUK:** Brukerperspektiv.

De kommunen likner mest på

Kommunal Rapport har beregnet hvilke kommuner som har mest til felles, basert på korrigert inntekt, folketall, alderssammensetning, geografi og utgiftsbehov. Hensikten er å prøve å gi et annet, men relevant sammenlikningsgrunnlag for kommunen som kan supplere de mest brukte måtene å sammenlikne seg på i dag.

Data er hentet fra SSB og Kommunaldepartementet, men dette står helt og fullt for Kommunal Rapports regning.

		Rang	GSK	PO	BV	BH	HE	SOS	KUL	ØK	ENH	MIL	SAK	VAR	BRUK
1	Skaun	16	3,9	5,3	4,8	2,8	4,7	4,0	1,7	6,0	4,7	4,4	5,0	5,0	6,0
2	Søgne	76	4,7	3,9	4,5	3,4	3,7	3,1	2,2	4,8	5,7	4,5	5,7	4,2	4,5
3	Meland	80	4,4	6,0	4,9	2,5	2,4	4,1	2,4	2,8	5,4	4,6	2,9	4,1	4,8
4	Klæbu	84	4,0	3,4	4,0	4,1	4,0	6,0	3,1	4,4	4,4	4,8	5,9	3,8	5,2
5	Gjesdal	92	5,5	4,8	3,3	2,2	3,2	3,6	2,9	4,5	4,2	2,9	2,5	5,6	6,0
6	Førde	111	6,0	3,7	3,1	3,9	3,5	2,4	2,2	2,1	5,0	3,4	4,9	3,7	5,4
7	Randaberg	155	4,8	3,2	5,6	2,7	4,1	1,5	3,7	3,0	4,7	6,0	2,8	6,0	5,4
8	Hå	167	2,8	5,3	4,6	1,4	3,4	2,5	4,5	5,7	5,8	3,1	4,7	6,0	1,0
9	Strand	168	3,6	4,9	4,1	2,4	3,2	3,4	2,8	5,0	4,3	5,2	3,5	4,0	6,0
10	Vennesla	208	3,1	3,2	4,5	3,3	2,8	2,7	2,6	5,2	5,6	3,9	5,4	4,4	6,0
11	Fjell	209	3,6	5,7	4,0	3,6	2,6	3,9	2,2	2,0	4,8	5,7	3,3	5,5	4,8
12	Time	210	4,4	5,0	2,8	2,4	3,2	2,0	3,1	3,7	5,1	4,8	5,2	6,0	3,1
13	Melhus	277	4,2	4,2	2,2	3,7	3,6	4,4	3,1	2,9	5,4	4,5	4,5	4,5	3,9
14	Tysvær	295	4,3	5,7	3,2	2,7	4,2	2,6	3,5	3,7	3,5	5,0	3,2	5,2	1,8
15	Eigersund	383	3,6	2,8	2,3	3,4	3,7	3,0	2,2	4,2	4,4	4,9	3,2	4,5	1,4

GSK: Grunnskole. **PO:** Pleie og omsorg. **BV:** Barnevern. **BH:** Barnehage. **HE:** Helse. **SOS:** Sosialtjenesten. **KUL:** Kultur. **ØK:** Økonomi. **EN:** Enhetskostnader. **MIL:** Nærmiljø og klima. **SAK:** Saksbehandling. **VAR:** Vann, renovasjon og avløp. **BRUK:** Brukerperspektiv.

Vår metode for å sette sammen denne "kommunegruppa" er svært enkel. Vi har brukt 13 forskjellige indikatorer innen alderssammensetning, utvikling i folketall, geografi, folketetthet, økonomi og levekår. Alle faktorer betyr like mye.

Kommunegruppene til SSB varierer nemlig mye, både i størrelse på de enkelte kommunene og særlig hva gjelder reelt inntektsnivå. I noen kommunegrupper er det svært store økonomiske forskjeller, og da er det også et spørsmål om det egentlig har så stor hensikt å måle egen kommune mot en slik gruppe.

Vi oppdaterer denne beregningen et par ganger i året, når det foreligger nye data som vi kan bruke. Vi understreker at sammenstillingen er metodisk enkel; men på den annen side blir det en annen og langt mer fleksibel gruppering enn SSBs. SSB oppdaterer sine kommunegrupper omtrent hvert fjerde år.

Du kan lese mer om denne måten å sette sammen kommuner på i [denne artikkelen](#) på Kommunal-Rapport.no. Artikkelen er åpen for alle, også ikke-abonnenter.

Hva sier innbyggerne?

Her er svarene fra innbyggerne på en del utvalgte spørsmål fra **Innbyggerundersøkelsen**. Det kommer ny undersøkelse i juni 2013, barometeret blir da oppdatert med nye data. Skalaen (verdi) går fra 1 (dårligst) til 7 (best). Om lag 150 kommuner er tatt med (minst 20 må ha svart fra kommunen for å bli tatt med i vår oversikt). Svarene er ikke vektet i Kommunebarometeret.

Antall svar 2013: 24	Karakter		Plassering		Andel positive - negative svar (>0 = flere positive enn negative)	
	2013	2010	2013 (av 118)	2010 (av 151)	2013	2010
Hvor gode er tjenestene?						
Barnehage	1,4	6,0	95	1	71	100
Barnevern	1,8		89		13	
SFO	3,0	6,0	47	1	78	100
Grunnskole	3,6	6,0	41	2	86	95
Fastlege	3,3		57		78	
Sykehjem	2,9	2,5	48	75	45	50
Hjemmesykepleie	3,4	3,3	45	49	63	55
Hjemmehjelp	3,7	6,0	34	8	57	67
Sosialtjenesten	3,8	3,7	20	35	50	41
Plan- og bygningssetaten	3,5	4,5	44	30	41	91
Biblioteket	3,3	6,0	71	8	83	86
Alt i alt	2,4	4,5	70	20	68	48
Hvor nær idealkommunen er din kommune?	3,9	4,1	22	32	74	94
Tilgang på hjemmehjelp	4,3	4,2	15	23	75	70
Tilgang på hjemmesykepleie	4,1	4,5	24	14	73	36
Tilgang på sykehjems plass	2,4	4,6	49	15	6	47
Oppvekstmiljø for barn	1,6	3,6	92	36	82	60
Sikker skolevei	3,4	4,1	49	17	26	96
Tilrettelagt for syklister	2,2	3,2	84	57	-9	14
Tillit til kommunepolitikerne	3,9		25	2	48	117
Innsyn i dokumenter og saker	5,0	4,0	7	40	63	91
Finner nyttig info på kommunens nettsider	6,0	2,6	3	94	86	44
Bruker nettbaserte tjenester	4,7	3,0	11	52	74	27
Forstår skriftlig informasjon fra kommunen	4,7	2,1	12	114	73	38
Får rett person i kommunen i tale	4,8	6,0	9	7	56	63
Får informasjon fra de ansatte	4,3	3,9	15	20	53	20
Å klage til kommunen	4,8	3,6	9	55	38	55
Alt i alt, hvor fornøyd er du med kommunen som et sted å leve og bo?	2,8	6,0	59	8	87	86

Kilde: Difi, Innbyggerundersøkelsen. Rangeringen og karaktergivingen er foretatt av Kommunal Rapport, på samme måte som ellers i Kommunebarometeret. Minst 20 innbyggere i kommunen må ha svart på undersøkelsen, for at vi skal gjengi svarene og rangere.

Grunnskole

Teller 20 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Snitt grunnskolepoeng siste fire år (15)	5,8	6,0	5,8		28	20	31	
Snitt grunnskolepoeng siste år (5)	3,8	6,0	5,5	1,0	172	20	39	399
Snitt nasjonale prøver 5. trinn siste fire år (10)	5,4	5,7			39	29		
Snitt nasjonale prøver 8. trinn siste fire år (10)	6,0	6,0			21	8		
Snitt nasjonale prøver 9. trinn siste tre år (10)	6,0				19			
Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år, snitt siste fire år	5,2	5,0	4,7	4,4	55	72	95	128
Antall elever per PC (5)	3,2	3,1	3,4	3,7	281	314	283	256
Trivsel, 7. trinn, snitt siste fem år (2,5)	6,0	6,0			2	8		
Trivsel, 10. trinn, siste fem år (2,5)	5,6	6,0			42	24		
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 1.-7. trinn (5)	5,2	4,8	5,9	5,6	226	256	91	135
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 8.-10. trinn (5)	5,2	5,4	5,5	5,5	231	213	198	189
Andel ansatte i SFO uten relevant utdanning (5)	3,6	4,1	4,3	3,8	160	146	122	147
Åpningstid i SFO (5)	3,9	4,1	6,0	6,0	204	163	23	23

Hva forteller tallene?

Nasjonale prøver og grunnskolepoeng er viktigst. For nasjonale prøver teller alle prøver like mye. Frafallet i videregående skoler er også vektet høyt; det hjelper lite med gode resultater på ungdomsskolen hvis mange ikke fullfører og består eksamen på videregående skole.

Det er god sammenheng mellom prestasjonene på nasjonale prøver på de forskjellige årstrinnene, og gjennomsnittlige grunnskolepoeng (avgangskarakterer). Elevene i Førde har over tid prestert veldig bra, med resultater til dels helt opp mot de aller beste. Avgangskarakterene var noe lavere sist år enn tidligere, det kan være en tilfeldig variasjon.

Det er også få elever som ikke har fullført og bestått videregående skole innen fem år, viser statistikk Folkehelseinstituttet har publisert.

Noen lærere mangler godkjent utdanning, men kommunen er mye bedre enn de dårlige på dette punktet. I SFO har halvparten relevant utdanning. Åpningstiden i SFO er middels.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Snitt grunnskolepoeng siste fire år (15)	42,3	42,6	42,0		-	42,5
Snitt grunnskolepoeng siste år (5)	40,4	43,6	42,5	42,5	-	43,2
Snitt nasjonale prøver 5. trinn siste fire år (10)	2,05	2,07			-	2,09
Snitt nasjonale prøver 8. trinn siste fire år (10)	3,29	3,35			-	3,29
Snitt nasjonale prøver 9. trinn siste tre år (10)	3,75					3,74
Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år, snitt siste fire år	18,7	19,8	21,5	22,0	+	15,1
Antall elever per PC (5)	3,0	3,3	3,3	3,2	+	1,3
Trivsel, 7. trinn, snitt siste fem år (2,5)	95	93			+	92
Trivsel, 10. trinn, siste fem år (2,5)	88	89			-	89
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 1.-7. trinn (5)	2,9	3,8	0,4	1,3	+	0,0
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 8.-10. trinn (5)	2,2	1,8	1,6	1,6	-	0,0
Andel ansatte i SFO uten relevant utdanning (5)	49	48	45	54	-	10
Åpningstid i SFO (5)	24	25	30	31	-	30

De beste i kommunegruppa

	Rang GSK	GSK1	GSK2	GSK3	GSK4	GSK5	GSK6	GSK7	GSK8	GSK9	GSK10	GSK11	GSK12	GSK13
1 Sogndal	4	5,7	6,0	6,0	6,0	6,0	5,1	4,3	6,0	6,0	5,2	5,8	1,2	2,6
2 Førde	7	5,8	3,8	5,4	6,0	6,0	5,2	3,2	6,0	5,6	5,2	5,2	3,6	3,9
3 Frogn	28	4,4	5,1	6,0	6,0	5,2	4,0	3,7	6,0	5,6	5,8	4,1	2,8	4,6
4 Ås	66	4,3	4,6	5,7	4,7	5,0	4,0	5,3	5,1	4,0	3,2	4,6	2,1	3,9
5 Randaberg	98	2,2	2,2	4,6	4,6	4,1	4,7	5,1	4,6	4,6	5,9	6,0	3,0	3,7
6 Vestby	124	3,8	3,5	4,5	4,7	4,3	2,8	4,0	4,8	4,2	4,9	5,6	2,4	5,9
7 Røyken	129	4,3	4,0	3,6	3,8	3,3	3,9	4,6	4,7	4,7	3,5	5,3	2,3	5,4
8 Meland	138	4,8	4,5	2,8	3,3	3,7	4,0	1,2	4,3	2,5	6,0	6,0	3,8	3,4
9 Time	149	3,0	3,2	5,1	5,3	4,4	4,0	2,1	4,7	3,0	4,9	4,7	1,9	2,5
10 Gjerdrum	157	3,5	4,1	5,5	3,7	3,0	3,6	2,3	5,7	5,3	4,3	3,8	2,6	5,0
11 Levanger	180	2,7	3,0	3,7	2,4	2,6	4,5	4,3	4,9	5,1	6,0	5,9	3,8	3,0
12 Kragerø	198	3,5	3,9	3,4	1,5	1,4	3,8	5,3	4,7	4,9	5,8	6,0	3,4	5,1
13 Stord	237	2,3	3,1	3,4	2,5	2,1	4,5	3,4	4,2	2,9	6,0	5,3	3,7	4,2
14 Strand	248	1,5	2,3	2,7	3,4	3,3	4,6	3,7	4,7	4,6	4,3	4,5	2,5	5,1
15 Lindås	256	4,2	3,9	3,1	1,5	1,6	4,1	3,4	3,6	3,6	5,1	5,7	1,8	3,5

De beste i fylket

	Rang	GSK	GSK1	GSK2	GSK3	GSK4	GSK5	GSK6	GSK7	GSK8	GSK9	GSK10	GSK11	GSK12	GSK13
1	Leikanger	1	5,7	6,0	4,7	6,0	6,0	6,0	3,8	6,0	5,6	5,7	6,0	1,9	3,3
2	Luster	3	4,5	4,8	5,0	6,0	6,0	6,0	5,8	5,5	6,0	5,1	5,6	2,9	3,3
3	Sogndal	4	5,7	6,0	6,0	6,0	6,0	5,1	4,3	6,0	6,0	5,2	5,8	1,2	2,6
4	Førde	7	5,8	3,8	5,4	6,0	6,0	5,2	3,2	6,0	5,6	5,2	5,2	3,6	3,9
5	Bremanger	11	5,3	5,4	5,9	5,4	5,5	5,7	5,8	4,4	3,5	3,2	2,6	5,4	2,4
6	Gaular	12	6,0	6,0	3,3	4,7	5,7	6,0	2,8	5,1	4,6	5,5	4,5	3,3	4,0
7	Eid	15	5,1	4,7	6,0	3,8	4,5	5,8	5,3	5,8	6,0	6,0	3,6	2,8	2,8
8	Gulen	18	6,0	6,0	3,0	4,9	6,0	5,4	5,1	3,8	5,8	3,3	5,0	3,6	2,8
9	Aurland	20	4,7	4,3	4,2	4,4	4,4	6,0	5,8	6,0	5,6	6,0	6,0	2,9	2,8
10	Balestrand	23	6,0	5,9	2,7	6,0	6,0	4,5	5,0	3,3	2,6	6,0	6,0	3,2	2,2
11	Fjaler	25	6,0	6,0	3,3	6,0	6,0	4,4	4,4	5,4	6,0	3,1	5,7	1,0	3,6
12	Lærdal	41	4,6	3,0	5,3	3,3	4,4	5,6	2,8	4,1	6,0	5,8	6,0	2,2	5,6
13	Vik	42	4,6	3,8	1,5	4,3	4,5	6,0	5,6	5,5	6,0	5,3	6,0	5,3	2,5
14	Selje	45	4,5	4,9	3,5	4,9	4,8	5,3	4,3	2,1	4,4	5,5	6,0	4,4	2,2
15	Gloppen	47	4,4	4,4	4,1	4,3	4,5	5,2	4,0	4,7	5,6	5,4	5,3	3,0	4,2

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
GRUNNSKOLE																	
Snitt grunnskolepoeng siste fire år (15)	42,5	42,6	42,2		253	318	0	0	171	104	0	0	82	214	0	0	+
Snitt grunnskolepoeng siste år (5)	43,2	43,5	43,1	42,9	213	215	241	179	199	200	174	240	14	15	67	-61	+
Snitt nasjonale prøver 5. trinn siste fire år (10)	2,1	2,1			144	0	0	0	195	0	0	0	-51	0	0	0	-
Snitt nasjonale prøver 8. trinn siste fire år (10)	3,3	3,3			84	0	0	0	133	0	0	0	-49	0	0	0	-
Snitt nasjonale prøver 9. trinn siste tre år (10)	3,7				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år, snitt siste fire år (20)	15,1	15,0	15,4	14,6	213	192	150	154	171	195	238	236	42	-3	-88	-82	+
Antall elever per PC (5)	1,3	1,4	1,5	1,6	277	296	261	286	151	133	168	144	126	163	93	142	+
Trivsel, 7. trinn, snitt siste fem år (2,5)	91,6	91,7			291	0	0	0	122	0	0	0	169	0	0	0	+
Trivsel, 10. trinn, siste fem år (2,5)	89,2	88,8			258	0	0	0	148	0	0	0	110	0	0	0	+
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 1.-7. trinn (5)	0,0	0,0	0,0	0,0	198	215	205	178	175	180	192	215	23	35	13	-37	+
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 8.-10. trinn (5)	0,0	0,0	0,0	0,0	175	172	178	133	153	160	159	195	22	12	19	-62	+
Andel ansatte i SFO uten relevant utdanning (5)	10,4	16,2	17,7	17,1	228	230	220	210	182	173	183	189	46	57	37	21	+
Åpningstid i SFO (5)	30,0	30,3	30,3	31,1	201	188	159	198	189	198	236	202	12	-10	-77	-4	+

Hvordan vil elevtallet endre seg i framtiden?

Endring i elevtallet sier noe om eventuelt behov for nye klasser eller skoler, eller fare for nedleggelse. Er veksten sterkere enn landsgjennomsnittet, vil det isolert øke rammetilskuddet målt mot resten av landet. Slik er SSBs framskrivninger sommeren 2012 for de neste fireårsperiodene:

Innbyggere 6-12 år (barnetrinnet)			
Middels vekst	Antall	Endring fra 2012	Vekstnivå
2012	1234		
2016	1277	43	Lavere enn landet
2020	1286	52	Lavere enn landet
2024	1298	64	Lavere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2012	Vekstnivå
2012	1234		
2016	1288	54	Lavere enn landet
2020	1321	87	Lavere enn landet
2024	1392	158	Lavere enn landet

Innbyggere 13-15 år (ungdomstrinnet)			
Middels vekst	Antall	Endring fra 2012	Vekstnivå
2012	526		
2016	561	35	Høyere enn landet
2020	536	10	Høyere enn landet
2024	561	35	Lavere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2012	Vekstnivå
2012	526		
2016	563	37	Høyere enn landet
2020	546	20	Høyere enn landet
2024	573	47	Lavere enn landet

Pleie og omsorg

Teller 20 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Andel årsverk m fagutdanning (20)	3,8	4,6	4,3	5,3	203	129	145	55
Kortidsplasser som andel av befolkningen 80+ (10)	1,1	1,2	1,4	2,6	372	376	354	241
Sykehjemsplasser (heldøgns omsorg) i % av befolkningen 80+ (10)	2,5	2,7	3,0	3,0	274	231	218	183
Andel av hjemmeboende over 80 år som får tjenester (5)	3,4	3,5	4,4	3,4	180	176	104	196
Andel av hjemmeboende over 80 år med hjemmetjeneste og stort pleiebehov (5)	3,1	4,8			147	70		
Snitt tildelte timer i hjemmet, hjemmesykepleie (10)	2,7	2,7	3,0	3,3	181	186	143	100
Snitt tildelte timer i hjemmet, praktisk bistand (5)	4,3	4,2	3,7	4,3	88	87	112	76
Tid m lege og fysioterapi per uke per beboer i sykehjem (15)	2,2	2,0	2,5	1,5	275	289	244	357
Antall liggedøgn for utskrivningsklare, per 10.000 innbyggere (5)	4,9	3,9	4,7		333	336	284	
Andel plasser i enerom m/ eget bad/wc (10)	6,0	6,0	6,0	6,0	1	1	1	2
Årsverk pr. mottaker (5)	3,5	3,7	3,4	3,0	166	139	198	217

Hva forteller tallene?

Høy andel med fagutdanning er det viktigste nøkkeltallet. Nytt i år er at vi beregner hvor mange av de eldste som bor hjemme, får hjemmetjenester og samtidig har stort omsorgsbehov. Vi har også med tall for utskrivningsklare pasienter (som i hovedsak er pleietrengende eldre). Utviklingen det siste året viser særlig at det nasjonalt rapporteres om langt mer tid med lege på sykehjem, enn tidligere. Det blir ikke flere enerom og det blir nærmest ikke flere sykehjemsplasser nasjonalt.

Andelen med fagutdanning falt noe i fjor, men er fortsatt bedre enn landsgjennomsnittet (74 prosent). Sykehjemsdekningen (heldøgns omsorg) målt mot innbyggere over 80 år er like under snittet på 19 prosent, og det er få heldøgns plasser målt mot samme gruppe. Kommunen har fortsatt noen liggedøgn på sykehus for utskrivningsklare, mange har kvittet seg med disse.

Kommunen tildeler mer praktisk bistand enn før, mens det er omtrent like mye hjemmesykepleie som tidligere. Det er ganske lite tid med lege og fysioterapeut i sykehjem.

Forskjell på 80+ og 90+: Vær oppmerksom på at det er voldsom forskjell mellom gruppene 80–89 år og 90+ hva gjelder bruk av hjemmehjelp og institusjon. Bare å se på dekningsgrad for 80+, for eksempel, kan i noen kommuner gi et feil bilde av utviklingen. Å måle mot 80+ kan undervurdere behovet for plasser med heldøgns omsorg, ettersom det er gruppa 90+ som nå vokser (gruppa 80–89 er omtrent konstant de neste årene).

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Andel årsverk m fagutdanning (20)	75	77	76	80	-	84
Kortidsplasser som andel av befolkningen 80+ (10)	1	1	1	2	-	7
Sykehjemsplasser (heldøgns omsorg) i % av befolkningen 80+ (10)	18	19	20	21	-	36
Andel av hjemmeboende over 80 år som får tjenester (5)	44	45	48	44	-	57
Andel av hjemmeboende over 80 år med hjemmetjeneste og stort pleiebehov (5)	18	10			-	4,7
Snitt tildelte timer i hjemmet, hjemmesykepleie (10)	4,4	4,3	4,7	5,5	+	9,3
Snitt tildelte timer i hjemmet, praktisk bistand (5)	11,2	10,8	9,2	9,9	+	16,3
Tid m lege og fysioterapi per uke per beboer i sykehjem (15)	0,6	0,5	0,6	0,4	+	1,4
Antall liggedøgn for utskrivningsklare, per 10.000 innbyggere (5)	5,5	23,8	12,7		+	0,0
Andel plasser i enerom m/eget bad/wc (10)	100	100	100	100		100
Årsverk pr. mottaker (5)	0,50	0,51	0,47	0,45	-	0,69

De beste i kommunegruppa

	Rang PO	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11
1 Meland	9	5,5	2,1	2,2	3,7	3,7	6,0	2,0	6,0	6,0	6,0	2,8
2 Lindås	65	5,5	3,1	2,7	3,9	4,4	6,0	2,2	2,9	1,1	5,2	4,4
3 Time	92	4,1	3,5	2,5	2,1	4,8	3,7	4,2	3,5	5,8	6,0	4,5
4 Strand	104	3,3	2,0	1,0	2,6	2,4	6,0	2,9	5,6	5,7	6,0	2,8
5 Askim	113	5,3	4,1	2,1	2,2	4,9	3,8	2,4	2,3	5,6	5,7	1,3
6 Vefsn	123	4,8	3,5	2,6	2,6	6,0	2,6	3,1	3,7	1,0	6,0	3,6
7 Farsund	146	3,8	2,9	2,6	3,3	4,4	2,9	3,7	4,7	6,0	3,1	3,1
8 Herøy (M. og R.)	173	5,5	2,3	3,2	3,3	4,9	1,4	4,1	2,0	5,7	3,7	1,2
9 Bamble	175	4,3	3,8	1,2	2,3	1,6	5,9	3,1	2,4	5,0	6,0	3,6
10 Vestby	200	2,1	2,9	2,8	1,2	3,5	1,9	3,4	6,0	5,1	6,0	1,6
11 Sogndal	232	2,4	3,5	1,0	4,7	3,5	3,6	4,7	5,5	6,0	3,2	3,9
12 Røyken	238	1,6	4,0	2,5	1,8	4,3	3,4	2,6	6,0	1,0	6,0	4,0
13 Førde	254	3,8	1,1	2,5	3,4	3,1	2,7	4,3	2,2	4,9	6,0	3,5
14 Holmestrand	261	4,1	1,5	1,2	1,2	1,0	4,9	3,3	2,9	5,8	6,0	2,8
15 Kragerø	299	4,8	1,6	1,0	3,0	2,2	3,3	2,9	1,6	6,0	6,0	2,7

De beste i fylket

		Rang PO	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PO9	PO10	PO11
1	Balestrand	20	4,3	3,5	5,0	4,6	3,5	5,3	5,7	1,4	6,0	6,0	6,0
2	Hornindal	86	3,8	1,5	3,9	3,5	3,5	5,1	2,8	2,6	6,0	6,0	2,8
3	Lærdal	88	1,9	3,4	5,4	6,0	3,5	3,4	4,4	3,0	6,0	5,7	4,4
4	Hyllestad	103	5,8	2,3	3,7	2,2	3,5	2,4	2,8	1,7	6,0	6,0	6,0
5	Solund	124	2,9	1,0	4,9	3,5	3,5	3,7	1,0	3,7	6,0	6,0	5,8
6	Luster	128	2,1	2,5	2,8	4,8	3,5	1,9	3,4	6,0	6,0	6,0	3,6
7	Askvoll	138	4,8	4,0	1,4	4,1	2,7	4,3	1,4	3,1	6,0	5,5	2,0
8	Gloppen	145	4,1	3,9	1,0	4,2	1,0	6,0	3,0	6,0	6,0	1,0	3,3
9	Leikanger	176	2,9	3,6	4,0	1,4	3,5	4,4	2,1	2,3	6,0	6,0	6,0
10	Sogndal	232	2,4	3,5	1,0	4,7	3,5	3,6	4,7	5,5	6,0	3,2	3,9
11	Naustdal	241	5,0	1,0	1,7	4,1	3,5	3,3	3,9	2,2	6,0	3,8	3,3
12	Førde	254	3,8	1,1	2,5	3,4	3,1	2,7	4,3	2,2	4,9	6,0	3,5
13	Aurland	303	2,1	3,1	2,7	3,7	3,5	3,9	2,9	1,7	6,0	6,0	5,0
14	Flora	310	2,1	2,6	2,8	2,2	5,5	1,5	5,6	2,8	6,0	5,1	6,0
15	Jølster	312	3,8	2,8	1,0	4,3	3,5	4,1	2,2	2,6	6,0	3,6	2,9

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
PLEIE OG OMSORG																	
Andel årsverk m fagutdanning (20)	84	83	83	83	240	214	196	181	122	157	158	182	118	57	38	-1	+
Kortidsplasser som andel av befolkningen 80+ (10)	7	7	6	6	235	228	188	186	127	136	169	160	108	92	19	26	+
Sykehjemsplasser i % av befolkningen 80+ (10)	36	37	35	36	248	221	199	207	157	182	204	196	91	39	-5	11	+
Andel av hjemmeboende over 80 år som får tjenester (5)	57	57	56	57	158	203	198	189	247	209	216	226	-89	-6	-18	-37	-
Andel av hjemmeboende over 80 år med hjemmetjeneste og stort pleiebehov (5)	5	5	5	4	87	74	65	59	82	92	86	82	5	-18	-21	-23	+
Snitt tildelte timer i hjemmet, hjemmesykepleie (10)	9,3	9,2	9,3	9,6	193	199	175	264	195	195	213	126	-2	4	-38	138	-
Snitt tildelte timer i hjemmet, praktisk bistand (5)	16,3	16,1	15,8	14,2	242	221	251	245	156	166	138	134	86	55	113	111	+
Tid m lege og fysioterapi per uke per beboer i sykehjem (15)	1,4	1,3	1,2	1,2	255	240	230	173	143	157	165	211	112	83	65	-38	+
Liggedøgn per utskrivningsklar pasient (5)	0,0	0,0	0,0		197	107	0	0	61	149	0	0	136	-42	0	0	+
Andel plasser i enerom m/eget bad/wc (10)	100	100	100	100	81	101	115	116	96	74	62	68	-15	27	53	48	-
Årsverk pr. mottaker (5)	0,69	0,67	0,64	0,67	212	218	199	184	172	166	190	210	40	52	9	-26	+

Hvor mange flere gamle blir det i framtiden, og hva betyr det for tilbudet?

Slik er SSBs framskrivninger for de neste fireårsperiodene. Framskrivningen av behovet for nye plasser og nye tilbud er basert på landsgjennomsnittet per 2012. Er veksten sterkere enn landsgjennomsnittet, vil det isolert øke rammetilskuddet målt mot resten av landet.

Innbyggere 67-79 år					
Middels vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2012	750				
2016	973	223	17	4	Høyere enn landet
2020	1169	419	31	7	Høyere enn landet
2024	1473	723	54	12	Høyere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2012	750				
2016	974	224	17	4	Høyere enn landet
2020	1176	426	32	7	Høyere enn landet
2024	1490	740	55	13	Høyere enn landet

Innbyggere 80-89 år					
Middels vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2012	313				
2016	312	-1	0	0	Høyere enn landet
2020	346	33	10	4	Høyere enn landet
2024	370	57	18	6	Høyere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2012	313				
2016	313	0	0	0	Høyere enn landet
2020	353	40	13	4	Høyere enn landet
2024	383	70	22	8	Høyere enn landet

Innbyggere 90 år og over					
Middels vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2012	60				
2016	89	29	14	9	Høyere enn landet
2020	83	23	11	7	Høyere enn landet
2024	94	34	17	11	Høyere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2012	60				
2016	85	25	12	8	Høyere enn landet
2020	87	27	13	8	Høyere enn landet
2024	97	37	18	12	Høyere enn landet

Barnevern

Teller 10 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd (20)	3,2	1,7	1,1	3,4	291	379	395	290
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd, snitt siste fire år (20)	1,8	2,6	3,9	5,1	371	320	208	79
Andel barn med utarbeidet plan (10)	4,3	3,3	3,3	3,9	261	340	301	259
Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (10)	3,5	3,5	3,2		308	282	280	
Utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste (10)	2,6	2,7	2,7	2,2	185	185	183	306
Stillinger med fagutdanning, per 1.000 barn 0-17 år (20)	1,8	1,0	1,5	1,0	353	401	358	409
Innført internkontroll (10)	6,0	6,0	6,0	6,0	1	1	1	1

Hva forteller tallene?

Andelen fristbrudd er klart viktigst; nasjonalt har denne andelen vært veldig konstant de siste årene, men gikk noe ned i fjor. Vi kjenner dessverre ikke gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Det har de siste par årene også blitt klart flere barn med tiltak som også har utarbeidet plan – noe som i praksis er et lovkrav. På landsbasis har det også blitt langt flere stillinger med fagutdanning. Her har dessuten de beste løftet seg betraktelig, slik at kravet for å få god karakter i 2013-barometeret er mye høyere enn i tidligere år.

Mer enn hver tredje sak tok mer enn tre måneder å behandle i fjor. Det er utrolig nok en forbedring målt mot tidligere år. Statistikken de siste fire årene er meget dårlig. I hvilke andre sektorer ville kommunen akseptert en slik statistikk?

Bemanningen har vært lav de siste årene, selv om også Førde har fått flere ansatte (i likhet med alle andre). Tre av fire barn i barnevernet har nå en utarbeidet plan, det er like under landsgjennomsnittet (82 prosent).

Utgifter til forebygging ved helsestasjon og skolehelsetjeneste har gått en del opp det siste året. En rapport fra NIBR tilsier at god innsats her kan lede til mindre behov for barneverntjenester senere.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd (20)	37	60	64	37	+	0
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd, snitt siste fire år (20)	48	39	27	14	-	5
Andel barn med utarbeidet plan (10)	77	61	55	61	+	100
Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (10)	64	61	49		+	96
Utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste (10)	1 982	1 849	1 801	1 435	+	3 596
Stillinger med fagutdanning, per 1.000 barn 0-17 år (20)	2,8	2,2	2,1	1,5	+	6,7
Innført internkontroll (10)	1	1	1	1		1

De beste i kommunegruppa

	Rang BV	BV1	BV2	BV3	BV4	BV5	BV6	BV7
1 Bamble	20	6,0	6,0	5,9	6,0	2,3	2,4	6,0
2 Gjerdrum	33	6,0	5,4	6,0	5,0	1,3	2,8	6,0
3 Randaberg	44	5,3	5,4	4,8	5,4	2,3	3,2	6,0
4 Verdal	61	5,0	4,3	5,8	5,3	2,8	3,4	6,0
5 Frogn	63	5,9	4,7	5,6	5,6	3,5	1,7	6,0
6 Kragerø	75	5,8	5,3	3,0	4,1	2,3	3,5	6,0
7 Farsund	87	5,2	4,7	5,7	4,9	2,4	2,6	6,0
8 Vestby	88	5,7	5,7	5,6	5,3	1,9	1,2	6,0
9 Meland	131	5,2	5,0	5,1	5,6	1,0	1,8	6,0
10 Holmestrand	139	4,3	5,2	5,2	5,4	1,9	2,0	6,0
11 Levanger	144	4,2	3,8	4,6	5,5	2,2	3,5	6,0
12 Lindås	146	4,7	4,6	4,3	4,2	2,6	2,7	6,0
13 Røyken	159	5,2	5,2	5,2	5,6	1,1	1,0	6,0
14 Sogndal	179	5,2	4,5	4,0	5,1	3,1	1,0	6,0
15 Vennesla	193	5,0	3,1	5,5	4,1	2,5	2,5	6,0

De beste i fylket

	Rang BV	BV1	BV2	BV3	BV4	BV5	BV6	BV7
1 Naustdal	16	6,0	6,0	6,0	6,0	3,2	2,2	6,0
2 Gulen	52	5,5	4,1	6,0	5,8	2,4	3,2	6,0
3 Vågsøy	70	5,6	4,7	5,2	5,6	1,5	3,0	6,0
4 Leikanger	89	6,0	4,1	6,0	4,9	2,5	2,2	6,0
5 Gloppen	99	4,7	4,6	5,8	6,0	2,9	2,1	6,0
6 Askvoll	142	4,9	3,4	5,3	4,9	2,3	3,1	6,0
7 Vik	171	5,1	1,4	6,0	4,9	2,8	3,8	6,0
8 Sogndal	179	5,2	4,5	4,0	5,1	3,1	1,0	6,0
9 Luster	229	3,8	3,5	4,8	5,5	4,3	1,1	6,0
10 Hyllestad	245	5,3	1,1	4,7	5,1	2,0	3,0	6,0
11 Flora	255	4,0	3,4	3,9	3,8	2,9	2,2	6,0
12 Jølster	260	3,2	2,0	5,8	6,0	2,6	2,3	6,0
13 Høyanger	267	3,6	2,3	5,3	5,8	2,0	2,2	6,0
14 Eid	285	3,5	4,1	3,7	4,7	1,0	2,2	6,0
15 Hornindal	288	3,5	2,8	6,0	6,0	2,3	1,0	6,0

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
BARNEVERN																	
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd (20)	0	0	0	0	230	188	184	170	161	199	208	220	69	-11	-24	-50	+
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd, snitt siste fire år (20)	5	6	7	5	217	198	194	0	198	221	222	0	19	-23	-28	0	+
Andel barn med utarbeidet plan (10)	100	100	100	100	184	243	202	230	191	138	181	146	-7	105	21	84	-
Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (10)	96	96	93		305	343	0	0	112	76	0	0	193	267	0	0	+
Utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste (10)	3 596	3 249	3 264	3 056	312	252	270	0	112	176	158	0	200	76	112	0	+
Stillinger med fagutdanning, per barn 0-17 år (20)	6,7	6,2	5,6	5,8	263	339	217	237	109	51	133	108	154	288	84	129	+
Innført internkontroll (10)	1	1	1	1	43	47	36	53	18	36	27	35	25	11	9	18	+

Hvor mange barn er omfattet av barnevernet, målt mot resten av landet?

Nøkkeltallet er ikke tillagt vekt i Kommunebarometeret, for det er ikke gitt hva som er bra; få barn på tiltak kan bety en sviktende tjeneste – eller et godt oppvekstmiljø. Mange barn på tiltak kan bety det omvendte.

Andel barn med barneverntiltak				
År	Kommunen	Fylket	Kommune- gruppa	Landet
2008	2,9	3,4	3,9	4,1
2009	2,8	3,6	4,1	4,2
2010	2,4	3,9	4,4	4,5
2011	2,6	4,3	4,6	4,7
2012	3,5	:	:	4,8

Andel undersøkelser som fører til tiltak				
År	Kommunen	Fylket	Kommune- gruppa	Landet
2008	66	64	52	50
2009	38	55	51	50
2010	53	62	50	49
2011	40	57	49	48
2012	71	:	:	47

Barnehage

Teller 10 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Andel styrere og pedagogiske ledere i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning (25)	5,0	5,0	5,1	4,6	241	249	237	267
Andel assistenter med relevant utdanning, alle barnehager (10)	2,4	2,9	2,7	2,5	257	217	216	221
Leke- og oppholdsareal per barn, kommunale barnehager (10)	2,4	1,9	2,2	2,0	174	236	221	258
Antall barn per årsverk, kommunale barnehager (15)	3,1	3,6	3,6	3,5	182	114	100	181
Oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (15)	2,9	3,0	2,8	2,6	218	198	196	280
Andel ansatte som er menn, alle barnehager (5)	6,0	6,0	6,0	5,2	20	13	24	29
Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage (15)	3,0	3,0	3,0		211	217	194	
Andel med åpningstid 10 timer eller mer per dag, alle barnehager (5)	1,5	1,5	1,5	1,5	215	221	217	214

Hva forteller tallene?

Andelen ledere med pedagogisk utdanning er viktigst, sammen med hvor mange voksne det er per barn. Fra og med i år har vi regnet ledere og styrere med all pedagogisk utdanning som "ok". En ganske ny indikator er hvor stor andel av barn med minoritetsspråklig bakgrunn som går i barnehage. Det er en liten forskjell i telletidspunkt mellom barn med minoritetsbakgrunn og barn i barnehage. Nøkkeltallet kan derfor i noen tilfeller, særlig i små kommuner, være feil.

Noen få styrere og ledere mangler pedagogisk utdanning, andelen synker. 27 prosent av assistentene har relevant utdanning, det er som landsgjennomsnittet.

Barnehagene er litt større enn i mediankommunen, og bemanningen er også marginalt bedre. Den ble noe bedre i fjor, det bekreftes både av barn per årsverk og oppholdstimer per årsverk.

Tre av fire minoritetsspråklige barn går i barnehage, det er som gjennomsnittet på 75 prosent. Vi er usikre på tallkvaliteten.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Andel styrere og pedagogiske ledere i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning (25)	93	94	94	89	-	100,0
Andel assistenter med relevant utdanning, alle barnehager (10)	27	28	27	25	-	67
Leke- og oppholdsareal per barn, kommunale barnehager (10)	6,3	5,7	5,9	5,5	+	10,7
Antall barn per årsverk, kommunale barnehager (15)	6,1	5,9	5,9	6,3	-	4,9
Oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (15)	11 141	11 066	11 005	11 525	-	8 456
Andel ansatte som er menn, alle barnehager (5)	12	13	12	11	-	12
Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage (15)	75	74	74		+	127
Andel med åpningstid 10 timer eller mer per dag, alle barnehager (5)	9	9	9	10		100

De beste i kommunegruppa

	Rang BH	BH1	BH2	BH3	BH4	BH5	BH6	BH7	BH8
1 Vefsn	62	6,0	2,8	2,5	3,4	3,1	5,3	3,7	5,4
2 Levanger	99	6,0	3,8	2,3	2,9	2,5	4,9	3,3	3,4
3 Kragerø	126	6,0	5,5	1,7	2,4	2,0	4,0	3,8	1,0
4 Verdal	152	6,0	3,8	1,2	1,2	1,8	6,0	3,8	5,7
5 Ørland	182	6,0	5,3	1,9	2,2	2,8	2,3	2,1	2,0
6 Rygge	183	6,0	1,7	4,5	1,5	2,0	4,2	3,2	3,7
7 Førde	204	5,0	2,4	2,4	3,1	2,9	6,0	3,0	1,5
8 Holmestrand	205	6,0	2,6	2,1	2,4	1,9	4,1	2,6	4,9
9 Sogndal	234	6,0	3,7	1,8	2,2	1,3	3,8	3,6	1,0
10 Bamble	254	6,0	4,0	2,2	2,0	1,5	1,8	3,0	2,2
11 Farsund	284	6,0	3,3	1,5	1,0	1,1	4,1	2,9	4,6
12 Askim	301	5,0	2,6	1,6	2,2	1,5	2,9	3,5	4,1
13 Vennesla	302	5,6	3,1	1,4	1,0	1,8	3,0	2,9	4,8
14 Stord	303	6,0	2,5	1,1	1,7	1,8	2,3	2,8	3,3
15 Ås	304	6,0	1,8	1,2	1,2	1,0	5,0	3,5	3,3

De beste i fylket

	Rang BH	BH1	BH2	BH3	BH4	BH5	BH6	BH7	BH8
1 Lærdal	28	6,0	2,8	6,0	6,0	4,6	2,1	2,3	1,0
2 Fjaler	71	6,0	2,3	4,1	3,6	3,2	2,8	4,4	1,0
3 Hyllestad	85	6,0	4,1	1,0	3,9	3,2	1,0	5,2	1,0
4 Bremanger	91	5,4	2,9	2,7	3,9	3,0	3,1	5,3	1,0
5 Luster	100	6,0	3,0	2,6	3,1	3,7	4,0	3,2	1,0
6 Askvoll	113	6,0	2,1	2,0	4,6	4,0	1,9	2,7	1,0
7 Eid	117	6,0	3,0	1,7	3,9	3,4	3,6	2,6	2,1
8 Solund	125	1,0	1,3	6,0	6,0	6,0	4,3	4,4	1,0
9 Aurland	128	6,0	5,0	2,2	3,4	3,2	2,5	2,0	1,0
10 Jølster	137	6,0	3,9	3,6	2,0	3,4	6,0	1,5	1,8
11 Hornindal	138	3,5	6,0	1,8	3,1	4,4	3,1	4,4	1,0
12 Leikanger	166	6,0	4,0	2,3	3,4	2,9	1,0	2,5	1,0
13 Årdal	184	6,0	3,6	2,5	2,4	2,2	1,6	3,8	1,0
14 Gloppen	196	6,0	1,5	4,1	2,2	3,3	3,3	2,4	1,6
15 Førde	204	5,0	2,4	2,4	3,1	2,9	6,0	3,0	1,5

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
BARNEHAGE																	
Andel styrer og pedagogiske ledere uten pedagogisk utdanning (25)	100	100	100	100	147	137	170	153	132	134	126	162	15	3	44	-9	+
Andel assistenter med relevant utdanning (10)	67	60	64	60	238	226	222	180	169	174	176	212	69	52	46	-32	+
Leke- og oppholdsareal per barn (10)	10,7	10,9	10,4	9,9	203	200	228	233	165	165	150	139	38	35	78	94	+
Antall barn per årsverk (15)	4,9	4,7	4,7	5,0	223	210	225	238	152	173	141	142	71	37	84	96	+
Oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (15)	8 456	8 365	8 081	8 468	218	204	210	208	206	222	217	219	12	-18	-7	-11	+
Andel ansatte som er menn (5)	12	12	12	12	172	172	169	163	171	169	152	133	1	3	17	30	+
Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage (15)	127	145	150		216	210	0	0	179	173	0	0	37	37	0	0	+
Andel med åpningstid 10 timer eller mer per dag (5)	100	100	100	100	61	86	96	92	58	35	40	48	3	51	56	44	+

Hvor mange barn er det i kommunen i framtiden?

Utviklingen i barnetallet sier både noe om behovet for flere barnehageplasser, og utviklingen i rammetilskuddet for kommunen. Er veksten større enn landet, kan kommunen isolert vente høyere rammetilskudd knyttet til barnehager. Er veksten lavere enn for landet, vil kommunens rammetilskudd for barnehager vokse saktere enn snittet. Det anslåtte behovet for nye plasser er basert på andelen som går i barnehage i kommunen i dag.

Slik er SSBs framskrivninger for de neste fireårsperiodene:

Innbyggere 1-5 år (barnehagealder)				
Middels vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov nye plasser	Vekstnivå
2012	939			
2016	911	-28	-26	Lavere enn landet
2020	946	7	7	Lavere enn landet
2024	990	51	47	Lavere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2012	Behov nye plasser	Vekstnivå
2012	939			
2016	933	-6	-6	Lavere enn landet
2020	1032	93	86	Lavere enn landet
2024	1140	201	187	Lavere enn landet

Teller 7,5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Andel legeårsverk per 10.000 innb. (15)	2,3	2,1	2,3	2,1	214	243	221	239
Antall innleggelser pr 1.000 innb. (15)	2,6	3,0	2,9		360	328	328	
Helsesøstreårsverk pr. 10.000 innb. 0-5 år (10)	2,8	3,0	2,4		250	186	309	
Årsverk psykiatrisk sykepleier pr 10.000 innb. (10)	3,2	3,1	3,0	2,4	157	139	160	218
Diabetesmedisin, per 10.000 innb. (10)	5,7	5,7	5,9	6,0	34	34	25	14
Hjerte/karmedisin, per 10.000 innb. (10)	4,6	4,6	4,6	4,7	128	132	137	128
Medisin psykiske lidelser (5)	2,6	2,8	2,7	2,5	305	300	315	331
Reservekapasitet fastlege (5)	1,1	1,0	1,2	1,5	365	399	292	226
Netto utgifter til forebygging, kroner per innbygger (20)	2,4	2,1	2,0	1,7	167	204	192	217

Hva forteller tallene?

Helseindikatoren vil utvikle seg videre de neste årene. Ikke alle nøkkeltall vil være kommunens direkte ansvar, men vil indikere utfordringer som kommunen må forholde seg til. Vi ser store forskjeller i medisinbruken landet over, og denne vokser generelt veldig raskt. Nasjonalt brukes det langt mer av kommunens egne penger på forebygging nå, enn for bare et par år siden.

Legedekningen er middels, men det er ingen ledig kapasitet på fastlegelisten, ifølge tallene. Antall innleggelser på sykehus fra kommunen har gått litt opp igjen siste år.

Dekningen av helsesøster, målt mot antall småbarn i kommunen, er middels. Dekningen av psykiatrisk sykepleier holdt seg stabil i fjor etter et par år med kraftig forbedring.

Medisinbruken ligger meget lavt mot diabetes, og relativt lavt også mot hjerte- og karsykdommer. Medisinbruken mot psykiske lidelser er derimot veldig høy.

Kommunen har regnskapsført noe høyere netto utgifter til forebygging. Mange kommuner bruker vesentlig mer penger på forebygging enn før.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Andel legeårsverk per 10.000 innb. (15)	11,1	10,4	10,6	10,1	+	21,8
Antall innleggelser pr 1.000 innb. (15)	313	299	304		-	203
Helsesøstreårsverk pr. 10.000 innb. 0-5 år (10)	60	68	46		-	165
Årsverk psykiatrisk sykepleier pr 10.000 innb. (10)	6,1	6,1	5,3	3,9		14,1
Diabetesmedisin, per 10.000 innb. (10)	20	20	18	17	-	20
Hjerte/karmedisin, per 10.000 innb. (10)	130	128	125	121	-	115
Medisin psykiske lidelser (5)	134	133	135	135	-	89
Reservekapasitet fastlege (5)	0	-1	2	5	+	63
Netto utgifter til forebygging, kroner per innbygger (20)	157	101	100	72	+	605

De beste i kommunegruppa

	Rang HE	HE1	HE2	HE3	HE4	HE5	HE6	HE7	HE8	HE9
1 Randaberg	149	1,2	6,0	3,9	2,5	6,0	4,4	2,6	1,8	1,6
2 Levanger	192	1,4	4,1	3,7	2,2	3,5	5,9	3,8	1,2	2,5
3 Sogndal	206	2,2	3,0	2,7	2,0	6,0	4,9	5,0	1,2	2,1
4 Gjerdrum	208	1,6	6,0	2,9	1,5	4,7	3,9	3,9	1,6	1,8
5 Ås	216	1,0	5,9	3,1	2,0	4,8	4,8	3,9	1,9	1,3
6 Førde	220	2,3	2,6	2,8	3,2	5,7	4,6	2,6	1,1	2,4
7 Farsund	245	1,7	4,5	2,8	3,7	4,5	4,1	2,5	2,3	1,6
8 Stord	247	2,2	3,5	1,0	3,1	4,6	3,2	2,8	1,1	3,7
9 Bamble	256	1,5	4,2	3,2	3,4	4,1	3,8	1,7	1,0	2,6
10 Frogn	262	1,3	5,5	1,0	1,5	4,7	4,5	3,0	1,3	2,8
11 Lindås	275	1,4	4,2	3,1	2,7	2,7	2,9	3,8	1,2	3,3
12 Time	282	1,6	4,9	2,4	1,8	5,0	5,2	3,2	1,0	1,3
13 Strand	283	1,7	4,0	2,7	1,9	5,0	5,3	2,3	1,0	1,8
14 Verdal	304	2,0	4,8	3,7	2,5	1,5	4,1	2,5	1,7	2,0
15 Rygge	305	1,8	5,2	3,9	2,1	3,1	3,6	1,6	1,2	1,6

De beste i fylket

	Rang HE	HE1	HE2	HE3	HE4	HE5	HE6	HE7	HE8	HE9
1 Hornindal	8	3,5	5,5	4,0	3,9	6,0	6,0	6,0	6,0	3,6
2 Gulen	15	2,6	5,3	3,5	3,4	4,0	6,0	5,0	6,0	4,7
3 Balestrand	44	3,7	2,4	4,8	3,7	4,8	4,6	5,6	2,4	3,6
4 Vik	50	3,4	3,8	3,9	5,2	4,2	4,9	5,0	3,4	2,4
5 Luster	53	3,6	5,3	4,3	3,3	2,6	3,6	4,8	1,3	3,7
6 Aurland	58	4,5	2,3	4,3	1,0	4,6	5,8	6,0	2,6	3,4
7 Solund	59	2,6	4,5	4,0	1,0	5,7	6,0	6,0	6,0	1,7
8 Jølster	66	2,8	4,9	1,9	3,3	6,0	4,9	6,0	5,5	1,3
9 Leikanger	68	2,9	3,9	2,9	2,5	5,7	6,0	3,8	1,2	3,0
10 Flora	74	2,3	5,1	3,2	3,5	4,2	4,7	4,7	1,2	2,9
11 Gloppen	91	2,7	4,3	3,8	2,7	5,7	5,8	5,5	1,4	1,3
12 Askvoll	98	3,1	3,6	2,3	5,7	6,0	3,7	4,2	3,0	1,5
13 Stryn	104	2,3	4,7	2,2	1,5	5,5	6,0	6,0	1,2	2,4
14 Lærdal	113	4,8	1,0	1,0	2,6	3,2	2,8	5,1	1,9	6,0
15 Hyllestad	146	2,8	4,8	4,4	3,5	4,6	3,7	5,1	1,1	1,0

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
HELSE																	
Andel legeårsverk per 10.000 innb. (15)	21,8	22,0	21,0	20,8	217	176	193	173	143	196	162	197	74	-20	31	-24	+
Antall innleggelser pr 1.000 innb. (20)	203	207	207		200	229	0	0	228	199	0	0	-28	30	0	0	-
Helsesøstreårsverk pr. 10.000 innb. 0-5 år (10)	165	168	164		222	207	0	0	160	170	0	0	62	37	0	0	+
Årsverk psykiatrisk sykepleier pr 10.000 innb. (10)	14,1	14,7	13,6	13,6	182	173	184	152	142	158	147	161	40	15	37	-9	+
Diabetesmedisin, per 10.000 innb. (10)	20	19	18	17	66	34	22	17	352	388	402	407	-286	-354	-380	-390	-
Hjerte/karmedisin, per 10.000 innb. (10)	115	114	111	108	56	36	32	27	367	390	393	400	-311	-354	-361	-373	-
Medisin psykiske lidelser	89	91	91	88	255	198	123	86	162	224	300	337	93	-26	-177	-251	+
Reservekapasitet fastlege (10)	63	65	62	65	145	143	139	145	202	190	209	200	-57	-47	-70	-55	-
Netto utgifter til forebygging, kroner per innbygger (10)	605	520	601	613	251	244	223	0	162	174	191	0	89	70	32	0	+

Sosialhjelp

Teller 5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Snitt stønadslengde 18-24 år (15)	2,4	2,4	2,0	3,4	303	304	322	200
Snitt stønadslengde 25-66 år (10)	2,4	1,9	2,4	3,4	325	359	314	222
Andel som går over 6 måneder på stønad (10)	2,5	2,2	2,8	4,2	287	295	262	131
Andel av langtidsmottakere med kvalifiseringsprogram som arbeidssituasjon (10)	1,6	1,0	2,6	1,6	122	183	102	112
Andel mottakere med individuell plan (5)	2,3	3,6	3,6	3,7	71	40	45	37
Andel mottakere som får gjeldsrådgivning (5)	2,3	1,9	2,6	4,0	116	153	119	59
Sosialmottaker per årsverk (10)	3,4	3,2	4,0	4,0	320	331	238	254
Telefontid for brukere, timer per uke (5)	5,7	5,7	5,8	5,1	25	24	29	53
Andel med sosialhjelp som hovedinntektskilde (10)	2,9	3,2	3,0	3,0	255	242	252	248
Andel avslåtte søknader om kommunal bolig (10)	3,3	2,4	3,1	1,9	275	341	287	353
Andel av de som har kommunalt botilbud, som har vært innom midlertidig tilbud (10)	5,0	1,0	3,1	4,0	269	388	357	320

Hva forteller tallene?

Faktorer utenfor kommunens kontroll, som nedlegging av en industribedrift, kan spille inn. Dette er ikke en sektor kommunen alene kan påvirke. Vi har justert nøkkelen noe, blant annet ved å hente inn enkelte tall for kommunale boliger og en indikator for bruken av kvalifiseringsprogram.

Folk går litt lenger på stønad i Førde enn i mediankommunen. Mer enn hver tredje mottaker har sosialhjelp i mer enn seks måneder. Det er en hovedmålgruppe for kvalifiseringsprogrammet. Andelen som har kvalifiseringsprogram som arbeidssituasjon ble doblet i fjor, riktignok fra et lavt nivå.

Kommunen bruker til en viss grad individuell plan som verktøy, mens en av fem fikk gjeldsråd i fjor. Nesten halvparten av mottakerne har sosialhjelp som hovedinntektskilde, dette er antakelig en gruppe som særlig kunne ha god nytte av jevnlig økonomiråd.

Førde avslo fire av ti søknader om kommunal bolig i fjor. Midlertidige løsninger er i mindre grad enn før en del av det kommunale boligtilbudet.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Snitt stønadslengde 18-24 år (15)	4,4	4,5	4,8	3,9	+	2,0
Snitt stønadslengde 25-66 år (10)	4,7	5,1	4,9	4,2	+	2,2
Andel som går over 6 måneder på stønad (10)	34	35	34	25	+	11
Andel av langtidsmottakere med kvalifiseringsprogram som arbeidssituasjon (10)	8	4	15	8	+	31,5
Andel mottakere med individuell plan (5)	6	9	10	10	-	19
Andel mottakere som får gjeldsrådgivning (5)	21	16	27	54	+	77
Sosialmottaker per årsverk (10)	39	44	34	36	+	10
Telefontid for brukere, timer per uke (5)	37,5	37,5	37,5	37,5		38,0
Andel med sosialhjelp som hovedinntektskilde (10)	44	41	41	42	-	20
Andel avslåtte søknader om kommunal bolig (10)	40	56	41	60	+	0
Andel av de som har kommunalt botilbud, som har vært innom midlertidig tilbud (10)	11	55	27	15	+	0

De beste i kommunegruppa

	Rang SOS	SOS1	SOS2	SOS3	SOS4	SOS5	SOS6	SOS7	SOS8	SOS9	SOS10	SOS11
1 Ørland	59	3,7	5,1	5,2	3,5	3,5	1,5	5,4	5,7	3,7	6,0	6,0
2 Herøy (M. og R.)	103	4,2	3,9	3,9	3,3	3,5	3,5	3,9	5,7	5,5	4,7	3,5
3 Røyken	132	4,0	3,7	4,3	4,0	3,5	3,5	4,1	5,7	2,9	5,3	2,0
4 Vefsn	146	3,9	5,0	5,1	2,8	3,5	1,2	6,0	2,6	4,1	3,5	5,1
5 Sogndal	151	4,3	2,9	3,8	4,3	6,0	4,5	5,6	5,7	1,7	3,0	6,0
6 Frogn	167	3,7	2,3	3,0	3,3	4,5	3,3	5,0	6,0	3,9	5,2	3,9
7 Holmestrand	221	3,3	3,7	4,2	2,1	3,5	3,5	4,1	5,7	1,9	5,6	5,2
8 Meland	224	2,8	3,4	3,4	3,5	3,8	2,0	3,9	5,7	4,1	4,5	3,5
9 Farsund	258	4,3	3,3	4,0	2,8	3,5	3,5	5,2	1,0	1,0	4,6	5,2
10 Lindås	271	3,0	3,1	3,3	2,7	1,9	2,8	4,4	5,7	3,6	4,0	3,5
11 Askim	280	3,0	2,6	3,0	2,4	1,7	3,5	3,3	5,7	3,5	6,0	4,1
12 Strand	305	3,9	2,6	3,3	1,2	3,5	1,1	4,4	5,7	4,8	2,1	3,1
13 Gjerdrum	329	1,1	2,1	3,4	3,5	2,3	3,5	4,8	4,1	4,0	3,8	3,5
14 Ås	349	1,9	1,7	2,4	3,1	2,0	1,1	5,5	6,0	5,4	1,5	3,0
15 Stord	359	2,5	3,4	3,6	1,1	1,7	1,3	3,1	5,7	3,1	3,9	4,2

De beste i fylket

		Rang SOS	SOS1	SOS2	SOS3	SOS4	SOS5	SOS6	SOS7	SOS8	SOS9	SOS10	SOS11
1	Balestrand	40	5,7	5,1	3,5	3,5	3,5	3,5	4,6	5,7	4,2	5,2	6,0
2	Fjaler	51	4,3	4,7	6,0	3,5	3,5	5,8	4,9	5,7	5,5	1,7	6,0
3	Eid	54	4,6	4,3	4,8	4,3	1,8	3,5	4,8	5,7	3,6	6,0	6,0
4	Selje	61	5,4	6,0	3,5	3,5	3,5	3,5	5,9	5,7	3,4	3,0	6,0
5	Bremanger	73	6,0	4,9	5,8	3,5	3,5	3,5	5,1	5,7	1,0	3,5	3,5
6	Gulen	78	5,2	3,6	3,0	3,5	3,5	3,5	4,8	5,7	3,5	6,0	6,0
7	Vik	124	5,7	2,9	4,7	3,5	3,5	2,7	5,7	5,7	4,5	1,4	6,0
8	Hornindal	131	6,0	6,0	3,5	3,5	3,5	3,5	6,0	1,0	3,5	1,3	6,0
9	Lærdal	134	3,7	2,7	2,9	3,5	3,5	3,5	5,4	4,1	4,9	6,0	5,2
10	Vågsøy	144	3,3	4,3	4,0	4,5	3,5	3,5	5,4	4,1	2,2	5,2	6,0
11	Sogndal	151	4,3	2,9	3,8	4,3	6,0	4,5	5,6	5,7	1,7	3,0	6,0
12	Askvoll	176	2,5	3,1	3,7	3,5	3,5	1,5	4,4	4,1	6,0	5,7	6,0
13	Naustdal	189	5,2	4,9	3,5	3,5	3,5	4,6	4,8	1,0	2,8	2,3	6,0
14	Gloppen	193	2,8	2,9	2,9	2,9	4,0	3,5	4,6	5,7	4,3	5,7	5,7
15	Hyllestad	202	3,5	3,9	3,5	3,5	3,5	3,5	6,0	5,7	3,5	1,7	6,0

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
SOSIALHJELP																	
Snitt stønadslengde 18-24 år (20)	2,0	1,8	2,0	2,1	201	206	194	186	167	160	159	190	34	46	35	-4	+
Snitt stønadslengde 25-66 år (10)	2,2	2,2	2,2	2,3	189	234	233	253	199	159	169	152	-10	75	64	101	-
Andel som går over 6 måneder på stønad (10)	11	11	11	13	185	208	206	219	169	147	146	140	16	61	60	79	+
Mottakere av kvalifiserings-stønad som andel av mottakere over 6 mnd på stønad (5)	32	35	37	45	69	78	74	34	91	88	50	28	-22	-10	24	6	-
Andel mottakere med individuell plan (5)	19,0	16,4	17,1	17,2	63	56	67	69	82	96	82	54	-19	-40	-15	15	-
Andel mottakere som får gjeldsrådgivning (5)	77	75	83	87	86	89	104	117	114	133	157	144	-28	-44	-53	-27	-
Sosialmottaker per årsverk (10)	10	11	12	14	247	230	222	137	174	190	201	282	73	40	21	-145	+
Telefontid for brukere, timer per uke (5)	38,0	38,0	38,0	40,0	75	91	100	208	51	61	98	144	24	30	2	64	+
Andel med sosialhjelp som hovedinntektskilde (10)	20,0	19,8	18,2	19,3	157	169	191	187	232	225	200	200	-75	-56	-9	-13	-
Andel avslåtte søknader om kommunal bolig (10)	0	0	0	0	177	143	140	143	152	188	179	177	25	-45	-39	-34	+
Midlertidige botilbud som andel av kommunale boliger (10)	0	0	0	0	96	94	80	78	104	115	117	101	-8	-21	-37	-23	-

Kultur

Teller 2,5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Netto driftsutgifter kultur, andel av totale netto driftsutgifter (20)	2,6	1,9	3,2	3,4	228	309	188	157
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (10)	1,1	1,2	1,1	2,6	363	341	379	150
Netto utgift aktivitetstilbud til barn og unge (10)	1,5	1,0	1,3	1,3	356	429	371	375
Netto utgift til bibliotek, per innbygger (10)	2,3	2,3	2,4	2,5	202	204	203	185
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1.000 innb (10)	1,6	1,3	1,3	1,1	298	341	346	373
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (10)	3,4	3,1	3,0	2,8	132	157	174	220
Besøk i folkebibliotek per innbygger (5)	3,9	4,4	4,0	3,9	70	64	77	92
Andel av elever i kommunens musikk- og kulturskole (10)	2,3	2,9	2,4	2,5	225	175	240	221
Andel på venteliste til musikk- og kulturskole (10)	1,2	2,0	4,5		406	388	263	
Bruk av fritidssentre per barn (5)	1,9	1,1	2,7		159	308	116	

Hva forteller tallene?

Andelen av budsjettet som går til kultur er viktigst. Innen kultur er det en særlig sterk sammenheng mellom hvor store inntekter kommunen har, og hvor mye penger som brukes på forskjellige tilbud. Andel elever på venteliste til kultur- og musikk-skole er et tall der kvaliteten er usikker. I år har vi tatt med en ekstra indikator knyttet til folkebibliotek; tilvekst av medier.

3,3 prosent av alle netto utgifter gikk til kultur i fjor, det er klart mer enn året før. Netto utgifter til idrett og tiltak for barn og unge er godt under snittet, mens netto utgifter til bibliotek er høyere enn i mediankommunen.

Biblioteket har godt besøk, og utlånet øker faktisk jevnt og trutt – det er en utypisk utvikling. Det er ikke særlig stor tilvekst av nye bøker og andre medier, ifølge tallene.

Bare drøyt hver femte elev går på musikk- og kulturskole. Det er en marginalt høyere andel enn før – men ventelisten har også blitt lenger det siste året. Hvor mange av de som venter får plass?

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Netto driftsutgifter kultur, andel av totale netto driftsutgifter (20)	3,3	2,7	4,0	4,2	+	6,5
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (10)	19	34	11	198	-	727
Netto utgift aktivitetstilbud til barn og unge (10)	278	-555	194	176	+	2 654
Netto utgift til bibliotek, per innbygger (10)	308	298	295	297	+	712
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1.000 innb (10)	269	224	210	180	+	1 217
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (10)	5,7	5,4	5,2	4,8	+	9,5
Besøk i folkebibliotek per innbygger (5)	5,7	6,4	5,6	5,5	-	9,0
Andel av elever i kommunens musikk- og kulturskole (10)	22	28	21	23	-	62
Andel på venteliste til musikk- og kulturskole (10)	12	9	3		-	0
Bruk av fritidssentre per barn (5)	3	1	3		+	13

De beste i kommunegruppa

	Rang KUL	KUL1	KUL2	KUL3	KUL4	KUL5	KUL6	KUL7	KUL8	KUL9	KUL10
1 Ørland	71	6,0	1,9	1,8	1,0	2,2	2,8	6,0	5,1	6,0	2,4
2 Randaberg	140	3,8	1,4	3,9	2,4	1,4	4,2	3,9	2,3	5,6	1,0
3 Sogndal	142	2,5	2,6	3,4	3,7	2,1	3,3	4,1	2,0	6,0	1,9
4 Bamble	173	3,4	1,4	6,0	1,8	1,3	3,1	2,5	1,8	5,1	1,3
5 Farsund	176	2,6	1,3	2,7	2,7	3,5	3,6	6,0	1,3	4,6	2,4
6 Modum	186	3,6	3,9	3,0	1,8	1,3	2,4	1,5	1,4	6,0	2,0
7 Vefsn	216	3,4	5,4	1,4	1,5	1,7	2,1	3,1	2,8	3,6	1,3
8 Herøy (M. og R.)	222	3,7	1,7	2,2	1,8	1,3	1,9	2,4	4,0	5,1	1,5
9 Verdal	235	2,8	2,2	3,1	1,1	1,9	4,0	3,8	1,7	4,8	1,4
10 Time	239	3,0	2,0	3,4	2,3	1,0	3,0	4,9	2,1	3,9	1,2
11 Kragerø	246	2,4	1,8	2,2	2,9	1,7	3,5	4,3	2,1	4,8	1,3
12 Frogn	274	3,1	2,9	3,2	1,4	1,0	2,6	2,9	1,8	4,0	1,6
13 Askim	281	3,0	2,5	2,8	2,2	1,2	3,6	5,1	1,2	2,3	1,6
14 Strand	287	2,0	1,5	1,5	1,6	1,9	4,1	3,8	2,2	4,7	3,5
15 Levanger	302	2,7	2,7	1,9	1,5	1,3	2,4	3,1	1,9	5,1	1,2

De beste i fylket

	Rang KUL	KUL1	KUL2	KUL3	KUL4	KUL5	KUL6	KUL7	KUL8	KUL9	KUL10
1 Aurland	7	4,9	6,0	4,3	6,0	3,3	4,0	3,8	6,0	6,0	6,0
2 Høyanger	34	5,6	1,0	3,3	5,2	6,0	5,2	5,3	2,1	4,9	1,7
3 Luster	44	3,7	3,8	2,3	4,2	3,9	5,5	6,0	2,8	6,0	3,5
4 Vik	54	2,5	6,0	2,6	2,3	5,6	5,3	3,5	3,9	6,0	1,4
5 Gloppen	83	2,9	4,4	2,4	4,4	3,0	4,2	4,2	4,0	4,7	1,7
6 Lærdal	106	3,2	3,3	3,7	1,1	2,4	2,6	1,8	6,0	6,0	3,3
7 Fjaler	124	2,6	2,8	1,2	2,7	4,1	3,4	2,4	5,2	6,0	1,2
8 Årdal	129	3,4	1,2	3,1	2,9	1,9	2,9	5,6	4,5	5,2	1,5
9 Sogndal	142	2,5	2,6	3,4	3,7	2,1	3,3	4,1	2,0	6,0	1,9
10 Bremanger	177	2,7	1,0	2,8	2,6	5,2	2,9	2,1	5,0	1,9	2,1
11 Flora	187	3,2	3,5	2,1	1,8	1,1	1,7	3,8	3,4	5,0	3,4
12 Solund	202	2,0	3,8	1,6	4,2	4,1	1,0	1,1	1,0	6,0	3,5
13 Naustdal	244	1,0	1,3	3,0	1,7	2,7	4,8	3,5	1,0	6,0	4,9
14 Leikanger	248	4,1	3,0	2,8	3,9	2,6	1,7	1,0	2,1	1,0	1,2
15 Hyllestad	260	1,9	1,0	1,0	4,2	3,3	4,7	2,3	4,2	1,0	3,5

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
KULTUR																	
Netto driftsutgifter kultur, andel av totale netto driftsutgifter (20)	6,5	6,6	6,8	6,7	167	82	215	157	208	324	178	240	-41	-242	37	-83	-
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (10)	727	695	674	632	206	213	191	200	194	194	217	211	12	19	-26	-11	+
Netto utgift aktivitetstilbud til barn og unge (10)	2 654	2 407	2 423	2 383	240	232	227	249	180	190	195	172	60	42	32	77	+
Netto utgift til bibliotek, per innbygger (10)	712	686	671	644	283	253	249	263	135	167	175	156	148	86	74	107	+
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1.000 innb (10)	1 217	1 317	1 317	1 322	179	194	209	241	237	225	209	174	-58	-31	0	67	-
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (10)	9,5	9,8	9,9	9,7	146	180	173	200	236	194	222	192	-90	-14	-49	8	-
Besøk i folkebibliotek per innbygger (5)	9,0	9,0	8,6	8,7	118	152	136	169	206	171	187	173	-88	-19	-51	-4	-
Andel av elever i kommunens musikk- og kulturskole (10)	62	64	61	63	205	212	229	252	221	213	194	171	-16	-1	35	81	-
Andel på venteliste til musikk- og kulturskole (10)	0	0	0		170	185	0	0	146	141	0	0	24	44	0	0	+
Bruk av fritidssentre pr 10.000 barn (5)	13	11	10		156	194	0	0	162	137	0	0	-6	57	0	0	-

Teller 10 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Korrigert netto driftsresultat siste år (10)	3,2	2,3	3,2	3,8	231	347	217	94
Korrigert netto driftsresultat siste fire år (20)	2,8	3,0	3,3	3,1	211	223	166	200
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (10)	2,6	2,5	3,6	3,1	183	202	119	140
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15)	1,0	1,0	1,1	2,0	399	408	405	378
Endring av netto lånegjeld i % av brutto inntekter, siste fire år (10)	1,5	2,3	2,8	5,5	374	349	314	66
Investeringer, andel av brutto driftsinntekter (10)	1,0	2,6	2,0	3,1	404	353	391	335
Lån som andel av finansiering av investeringer (5)	2,9	2,5	1,6	1,4	167	270	378	382
Investeringsnivå, siste fire år (10)	1,3	2,2	2,7	3,4	406	379	348	280
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter (5)	2,5	1,9	2,6	2,9	288	360	253	207
Oppsamlet premieavvik (5)	4,9	5,2	5,1	5,2	89	94	95	91
Lønn som andel av samlede brutto driftsinntekter (5)	3,1	2,8	2,6	3,3	237	291	299	225

Hva forteller tallene?

Netto driftsresultat er korrigert slik:

$$\text{Netto driftsresultat} - \text{momskompensasjon for investeringer} - \text{netto premieavvik} - \text{netto avsetning til bundne fond} = \text{Korrigert netto driftsresultat}$$

Premieavvik på pensjon og momskompensasjon gir stort sett en kunstig forbedring av resultatet. Korrigert netto driftsresultat gir dermed et riktigere bilde av den underliggende driften.

Flere av indikatorene viser utvikling over tid. Det kan være særlig viktig å se korrigert netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond i forhold til hverandre.

Disposisjonsfondet bør ideelt sett både være stort nok til å fungere som en buffer i regnskapet ved en akutt økonomisk krise, og i tillegg dekke oppsamlet premieavvik. Det beløpet skal i de fleste kommuner regnskapsføres som en utgift i årene som kommer. Kommunene må enten dekke dette ved fond, eller kutt i tjenester (eller effektivisering).

Korrigert netto driftsresultat var også i fjor negativt. De fire siste årene har den ordinære driften gått omtrent i null. Kommunen har et lite disposisjonsfond, det er litt lite til virkelig å være en buffer i regnskapet om det kommer et kriseår. I tillegg må disposisjonsfondet kunne dekke utgiftsføringen av det oppsamlete premieavviket – hvis ikke må disse pengene hentes fra kutt i tjenester.

Gjeldsgraden er enda høyere enn tidligere, takket være et investeringsnivå som stadig når nye høyder. Det er helt umulig å leve med et slikt nivå over tid. Netto finans og avdrag tok 4,6 prosent av brutto driftsinntekter i fjor, det er noe mindre enn året før – og ikke umulig å takle isolert sett. Tåler kommunen renteøkning?

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Korrigert netto driftsresultat siste år (10)	-1,1	-1,8	-0,1	3,0	+	3,8
Korrigert netto driftsresultat siste fire år (20)	-0,1	-0,8	-0,3	-0,1	+	4,7
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (10)	6,4	5,8	9,6	8,1	+	20,0
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15)	112,4	109,7	108,1	91,4	-	28,9
Endring av netto lånegjeld i % av brutto inntekter, siste fire år (10)	25,3	19,3	14,6	-13,5	-	-14,2
Investeringer, andel av brutto driftsinntekter (10)	27,0	18,4	24,7	17,8	-	2,8
Lån som andel av finansiering av investeringer (5)	60,4	73,9	93,8	91,1	+	-1,2
Investeringsnivå, siste fire år (10)	22,2	18,9	17,5	14,0	-	4,9
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter (5)	4,6	6,1	3,9	3,0	+	-0,9
Oppsamlet premieavvik (5)	2,9	1,7	1,9	1,4	-	0,5
Lønn som andel av samlede brutto driftsinntekter (5)	60,2	61,9	62,3	60,3	+	53,0

De beste i kommunegruppa

	Rang	ØK	ØK1	ØK2	ØK3	ØK4	ØK5	ØK6	ØK7	ØK8	ØK9	ØK10	ØK11
1 Sogndal	53	5,4	4,2	3,0	4,5	5,5	4,7	3,2	4,5	3,3	4,4	4,7	
2 Vennesla	64	5,1	4,2	3,4	4,1	4,8	4,6	3,6	4,1	4,2	4,3	3,9	
3 Strand	84	4,5	3,3	2,7	4,5	5,3	4,9	3,1	4,3	3,6	5,5	4,3	
4 Røyken	88	5,2	2,9	1,7	6,0	3,5	5,7	1,4	5,4	4,5	2,7	6,0	
5 Vestby	91	6,0	4,2	6,0	1,5	4,9	4,7	2,4	2,4	2,0	5,1	5,2	
6 Ås	101	5,4	3,2	2,5	2,3	6,0	5,8	3,1	5,1	2,7	6,0	3,8	
7 Gjerdrum	108	4,3	3,3	6,0	2,3	2,9	6,0	2,6	3,1	2,9	5,4	5,6	
8 Modum	111	3,0	2,4	2,3	5,8	5,7	5,5	3,0	5,7	3,6	3,0	2,6	
9 Lindås	117	4,0	4,0	3,5	4,2	2,9	4,0	2,4	3,9	3,8	5,5	4,2	
10 Bamble	143	2,2	3,4	4,1	3,9	3,7	4,9	4,0	4,3	5,7	3,7	1,6	
11 Frogn	157	4,6	3,1	2,9	3,2	5,5	5,1	1,7	4,7	2,8	1,6	3,8	
12 Rygge	185	2,9	2,7	1,9	3,7	5,2	5,4	1,0	6,0	2,2	3,9	3,1	
13 Askim	186	5,9	3,8	4,6	2,9	2,3	1,0	2,3	2,7	3,0	4,0	5,5	
14 Time	236	3,3	3,2	1,4	4,2	2,1	3,7	5,0	2,3	4,2	5,6	2,4	
15 Vefsn	253	3,4	3,8	4,0	3,1	1,8	2,5	2,9	2,9	3,2	3,7	3,0	

De beste i fylket

	Rang	ØK	ØK1	ØK2	ØK3	ØK4	ØK5	ØK6	ØK7	ØK8	ØK9	ØK10	ØK11
1	Aurland	39	3,7	4,2	3,7	5,7	4,1	4,5	6,0	3,8	4,5	3,9	6,0
2	Leikanger	40	5,1	4,9	5,9	3,4	4,6	4,6	3,3	3,9	5,6	3,8	2,9
3	Vik	48	5,4	6,0	1,0	4,5	4,4	5,4	2,4	6,0	4,0	3,8	2,1
4	Sogndal	53	5,4	4,2	3,0	4,5	5,5	4,7	3,2	4,5	3,3	4,4	4,7
5	Gulen	59	1,0	4,3	3,0	5,9	4,9	5,0	5,6	5,7	5,1	5,0	2,3
6	Hornindal	89	5,6	6,0	6,0	3,9	2,9	1,0	3,2	1,0	1,6	4,1	5,1
7	Stryn	96	4,4	3,4	2,1	4,8	5,6	4,2	4,7	4,4	3,0	5,3	2,2
8	Balestrand	122	3,0	2,7	1,6	5,7	4,4	5,3	3,0	5,9	5,1	3,1	2,3
9	Luster	124	2,7	4,0	4,1	4,4	3,8	4,2	3,1	3,3	3,5	5,2	2,0
10	Vågsøy	164	3,2	3,4	1,1	3,2	5,4	5,6	2,8	5,4	2,4	4,9	2,2
11	Solund	170	2,8	2,1	1,7	4,4	6,0	5,9	1,9	6,0	3,3	3,7	1,6
12	Jølster	187	3,3	3,4	2,8	3,5	3,5	4,3	1,6	4,8	3,0	4,4	3,7
13	Bremanger	194	3,7	5,0	1,0	2,6	4,0	3,7	2,5	4,7	1,0	4,0	3,9
14	Gaular	196	2,0	1,8	1,0	4,9	6,0	6,0	1,0	6,0	3,0	3,5	3,2
15	Gloppen	207	2,7	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6	2,3	3,9	3,5	3,5	3,9

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
ØKONOMI																	
Korrigert netto driftsresultat siste år (10)	3,8	5,5	5,8	8,4	134	227	169	366	290	202	260	63	-156	25	-91	303	-
Korrigert netto driftsresultat siste fire år (20)	4,7	4,4	4,6	5,7	280	234	108	0	149	195	321	0	131	39	-213	0	+
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (10)	20	19	18	20	211	201	239	200	207	227	189	228	4	-26	50	-28	+
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15)	29	29	28	24	234	203	164	229	185	226	265	200	49	-23	-101	29	+
Endring av netto lånegjeld i % av brutto inntekter, siste fire år (10)	-14	-14	-16	-19	216	192	177	0	213	236	251	0	3	-44	-74	0	+
Investeringer, andel av brutto driftsinntekter (10)	3	3	3	4	214	228	216	221	210	201	213	208	4	27	3	13	+
Lån som andel av finansiering av investeringer (5)	-1	-2	7	1	221	239	190	213	203	189	239	216	18	50	-49	-3	+
Investeringsnivå, siste fire år (10)	5	5	5	5	256	245	202	0	173	184	227	0	83	61	-25	0	+
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter (5)	-0,9	-0,7	-1,7	-3,1	216	145	156	319	183	269	255	99	33	-124	-99	220	+
Oppsamlet premieavvik (5)	0,5	-0,1	0,2	0,0	49	261	73	282	370	168	356	147	-321	93	-283	135	-
Lønn som andel av samlede brutto driftsinntekter (5)	53	53	53	53	276	188	207	285	148	241	222	144	128	-53	-15	141	+

Enhetskostnader

Teller 5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Hjemmetjeneste per bruker (10)	3,0	2,7	2,9	2,9	320	339	309	310
Hjemmetjeneste per time (10)	4,8	4,8	4,7	5,1	160	185	177	112
Sykehjemsplass (20)	3,2	2,5	3,3	3,8	303	348	300	251
Grunnskoleundervisning (20)	5,3	5,4	5,2	5,1	103	97	109	132
Barnehage, per time (10)	4,5	4,6	4,9	6,0	168	187	137	15
Sosialtjeneste, pr mottaker (10)	5,4	5,4	5,3	5,4	64	80	88	84
Kommunehelse pr innb (10)	4,6	4,9	5,0	5,3	257	224	236	212
Administrasjon pr innb (10)	5,6	5,6	5,6	5,7	100	99	104	83

Hva forteller tallene?

Denne indikatoren er først og fremst med for å vise om kommunen er dyr eller rimelig i forhold til sammenliknbare kommuner. I denne sektoren er billig = høy karakter. Det er for eksempel helt naturlig at en kommune med få innbyggere og store avstander, har dyrere hjemmetjeneste enn en tett bebodd kommune i Oslo-området. Samtidig finnes det mange eksempler på store kostnadsforskjeller mellom relativt like kommuner.

Enhetskostnadene er korrigert for kommunal lønns- og prisstigning (kalt deflator). Kostnadene er dermed oppgitt i 2012-kroner.

Hjemmetjenesten har vi i år splittet i to: kostnad per bruker (som ofte henger sammen med hvor omfattende tilbudet er) og korrigert brutto kostnad per leverte time. Det siste regnestykket gir et mer relevant bilde, men vi anser samtidig datakvaliteten for å være lav. Timekostnaden er beregnet ut fra korrigerte brutto utgifter til hjemmetjenesten / antall tildelte timer per bruker.

Førde driver generelt billig, unntakene finner vi innen pleie og omsorg. Hjemmetjenesten per bruker er dyr, noe som kan forklares med mange tildelte timer. Brutto timekostnad, slik den kan beregnes ut fra data i Kostra, er 302 kroner – det er under landsgjennomsnittet på 328 kroner. Regnestykket er usikkert.

Sykehjemsplassene er også klart dyrere enn i mediankommunen. Kostnaden falt like fullt marginalt i fjor.

I grunnskolen er hver elev omtrent like kostbar nå som i 2009 (2010-barometeret), justert for prisstigning – det er bra. I barnehagene har derimot kostnaden økt betydelig, og den steg fortsatt i fjor. Kommunen er snart på et middels nivå her.

Administrasjon og styring er en vanskelig post å sammenlikne mellom kommunene. Forskjell i regnskapsføring kan spille en vesentlig rolle. I utgangspunktet må det være bra å kostnadsføre så mye som mulig ute på tjenestestedene – for det er først da den reelle kostnaden ved tilbudet framkommer.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Hjemmetjeneste per bruker (10)	247 682	237 796	224 302	220 468	-	113 160
Hjemmetjeneste per time (10)	302	300	307	273	-	183
Sykehjemsplass (20)	1 022 143	1 033 720	975 116	935 067	+	750 400
Grunnskoleundervisning (20)	76 476	74 170	75 099	75 124	-	68 155
Barnehage, per time (10)	53	52	50	43	-	46
Sosialtjeneste, pr mottaker (10)	20 393	19 938	20 443	19 166	-	11 899
Kommunehelse pr innb (10)	157	101	100	72	-	-18
Administrasjon pr innb (10)	3 369	3 355	3 364	3 200	-	2 686

NB: Enhetskostnadene er justert for kommunal prisstigning. Tallene er derfor i 2012-kroner. Kilde for deflator er Teknisk beregningsutvalg for kommunesektoren, november 2012.

De beste i kommunegruppa

	Rang	ENH	ENH1	ENH2	ENH3	ENH4	ENH5	ENH6	ENH7	ENH8
1 Vestby	12	5,1	5,3	4,3	5,4	5,8	4,6	5,5	6,0	
2 Askim	35	4,1	4,6	4,7	6,0	5,8	3,8	4,3	5,5	
3 Ørland	36	6,0	5,7	4,1	4,9	4,5	3,8	6,0	5,3	
4 Herøy (M. og R.)	47	4,9	5,5	5,3	5,3	3,9	4,4	3,3	5,7	
5 Holmestrand	55	2,6	4,8	4,3	5,9	5,6	4,8	4,8	5,6	
6 Vennesla	62	4,8	4,7	4,4	4,9	4,1	4,4	5,8	5,9	
7 Frogn	70	3,9	4,7	4,1	6,0	5,6	3,7	4,2	5,7	
8 Røyken	80	3,7	4,3	3,7	6,0	3,7	4,8	5,8	5,6	
9 Farsund	82	3,4	4,8	5,3	5,2	2,5	4,7	5,4	5,6	
10 Meland	83	3,0	4,4	4,6	5,2	4,3	4,8	5,7	5,3	
11 Gjerdrum	119	2,5	4,7	3,0	6,0	5,8	4,1	5,2	5,0	
12 Sogndal	126	2,7	5,1	4,4	5,1	5,4	2,9	4,9	6,0	
13 Rygge	128	3,8	5,9	2,5	5,6	4,5	4,2	5,4	5,7	
14 Ås	132	4,6	4,5	2,8	5,7	6,0	2,3	5,7	6,0	
15 Verdal	136	3,2	4,3	4,5	4,9	5,6	3,1	5,0	6,0	

De beste i fylket

	Rang	ENH	ENH1	ENH2	ENH3	ENH4	ENH5	ENH6	ENH7	ENH8
1	Eid	33	3,5	4,7	4,6	5,3	5,4	4,8	6,0	5,6
2	Stryn	39	4,7	4,7	5,5	4,2	5,8	4,8	4,6	5,7
3	Fjaler	45	4,0	5,1	6,0	3,0	5,6	4,9	5,9	4,4
4	Gaular	52	4,8	3,6	5,3	4,0	5,0	5,2	5,9	4,7
5	Hornindal	97	5,2	5,9	5,8	5,2	2,9	1,7	3,4	4,0
6	Sogndal	126	2,7	5,1	4,4	5,1	5,4	2,9	4,9	6,0
7	Askvoll	151	4,2	4,0	5,7	2,8	3,9	5,0	5,5	5,1
8	Bremanger	152	4,6	5,8	5,6	3,3	5,4	1,0	5,2	4,5
9	Førde	165	3,0	4,8	3,2	5,3	4,5	5,4	4,6	5,6
10	Leikanger	180	3,6	4,3	5,2	4,7	4,5	2,9	4,0	5,5
11	Vågsøy	236	3,9	4,2	4,2	4,3	4,5	3,3	4,7	5,2
12	Flora	238	1,4	4,5	4,4	4,5	5,6	4,1	4,1	5,3
13	Jølster	245	1,0	2,1	5,0	3,8	5,8	5,0	5,7	4,9
14	Vik	250	4,4	4,5	3,5	3,6	5,4	3,8	4,6	4,2
15	Høyanger	296	5,4	1,7	3,7	2,7	5,6	3,6	5,7	3,1

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
ENHETSKOSTNADER																	
Hjemmetjeneste per bruker (10)	113 160	94 864	98 876	95 514	102	190	198	0	325	236	230	0	-223	-46	-32	0	-
Hjemmetjeneste per time (10)	183	168	167	179	168	226	222	0	251	196	195	0	-83	30	27	0	-
Sykehjemsplass (20)	750 400	708 212	715 634	713 191	99	208	205	0	329	219	223	0	-230	-11	-18	0	-
Grunnskoleundervisning (20)	68 155	67 081	66 500	65 028	110	201	125	0	319	228	304	0	-209	-27	-179	0	-
Barnehage, per time (10)	46	44	44	43	140	209	187	0	285	217	239	0	-145	-8	-52	0	-
Sosialtjeneste, pr mottaker (10)	11 899	10 913	12 406	12 299	138	184	182	0	286	241	243	0	-148	-57	-61	0	-
Kommunehelse pr innb (10)	-18	-23	-20	-19	167	174	191	0	251	244	223	0	-84	-70	-32	0	-
Adm. og styring pr innb (10)	2 686	2 694	2 689	2 660	166	192	208	0	263	237	221	0	-97	-45	-13	0	-

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Energikostnader per kvadratmeter bygg (20)	2,8	1,4	2,6	3,4	318	388	347	252
Samlet byggareal, kvadratmeter per innbygger (10)	5,3	5,1	5,1	5,0	135	141	146	154
Andel dispensasjonssøkn. innvilget for nybygg i strandsonen, minus erstatningsbygg (10)		6,0		1,0		1		98
Kommuneplan omfatter mål om å redusere klimagassutslipp (10)	6,0	6,0	6,0	1,0	1	1	1	150
Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder (20)	2,0	2,0	2,0	1,6	117	109	123	150
Sykkel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar (10)	1,4	1,2	1,2	1,1	175	330	294	242
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk (10)	1,4	1,4	1,4	1,5	164	164	184	169
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper (10)	1,1	1,1	1,1	1,1	259	237	263	261

Hva forteller tallene?

Indikatoren er svært lavt vektet, delvis fordi vi er usikre på kvaliteten på tallene og fordi det er en klar mangel på gode, nasjonale nøkkeltall innen sektoren. For eksempel finnes ikke kommunebaserte tall for klimagassutslipp.

Energikostnader og effektiv bygging kan ses som en indikator på den energibelastningen kommunen står for. I utgangspunktet må det være bra å ha effektive bygg med lave kostnader per kvadratmeter.

For øvrig har vi stort sett samlet nøkkeltall som gir et bilde på muligheten for aktivt fritid. Geografi vil ha mye å si for flere av disse nøkkeltallene, som for eksempel for skiløyper. En del kommuner som har gang- og sykkelsti langs riksvei, som er Statens veivesens ansvar, vil også ha et bedre tilbud av gang- og sykkelveier enn det som framkommer av disse tallene.

Leke- og rekreasjonsarealer i tettsteder kan gi et bilde på hvorvidt kommunen prioriterer "grønne lunger" og tilgangen til friområder der hvor folk bor.

Andel innvilgete dispensasjoner i strandsonen kan si noe om kommunens vilje til å bryte de rikspolitiske retningslinjene. Vi holder erstatningsbygg utenom regnestykket.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Energikostnader per kvadratmeter bygg (20)	138	191,952	190,8601	138,58805	+	66
Samlet byggareal, kvadratmeter per innbygger (10)	5	5,1	5,1	5,2	+	3,8
Andel dispensasjonssøkn. innvilget for nybygg i strandsonen, minus erstatningsbygg (10)		0		100		0
Kommuneplan omfatter mål om å redusere klimagassutslipp (10)	1	1	1	0		1
Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder (20)	27	28	29	19	-	134
Syssel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar (10)	97	9	13	3	+	1 067
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk (10)	91	91	92	91		1 093
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper (10)	5	5	5	5		300

De beste i kommunegruppa

	Rang MIL	MIL1	MIL2	MIL3	MIL4	MIL5	MIL6	MIL7	MIL8
1 Randaberg	22	4,1	5,6	6,0	6,0	3,5	1,1	3,5	3,5
2 Rygge	35	5,9	5,5	3,5	6,0	3,5	1,1	1,2	3,5
3 Levanger	36	4,7	4,9	4,3	6,0	3,5	1,0	3,5	3,5
4 Gjerdrum	37	4,6	5,8	3,5	6,0	3,5	1,0	3,5	3,5
5 Vestby	43	4,4	5,9	6,0	6,0	3,5	1,1	1,0	3,5
6 Verdal	46	3,1	5,8	6,0	6,0	3,5	1,2	3,5	3,5
7 Modum	47	4,9	5,7	3,5	1,0	6,0	1,3	1,2	4,5
8 Røyken	57	6,0	5,8	2,4	6,0	3,5	1,3	1,2	2,7
9 Herøy (M. og R.)	59	3,7	5,4	3,5	6,0	6,0	1,5	1,0	1,5
10 Lindås	85	3,7	5,4	3,5	6,0	3,5	1,0	3,5	3,5
11 Strand	89	5,3	4,8	5,0	6,0	3,5	1,3	1,3	1,0
12 Holmestrand	120	3,9	5,8	3,5	6,0	3,5	1,0	1,1	3,5
13 Vefsn	145	3,5	5,2	3,5	6,0	3,3	1,4	1,6	3,7
14 Time	151	4,8	5,3	3,5	6,0	2,3	1,2	1,1	3,5
15 Meland	172	4,0	6,0	3,0	3,5	4,8	1,5	1,4	1,0

Kommuner som ikke har levert tall, får karakteren 3,5 (midt på treet).

De beste i fylket

		Rang MIL	MIL1	MIL2	MIL3	MIL4	MIL5	MIL6	MIL7	MIL8
1	Hornindal	9	6,0	3,2	3,5	6,0	3,9	4,9	4,7	1,1
2	Gloppen	17	5,5	3,7	3,5	6,0	5,4	2,3	2,3	2,1
3	Luster	24	4,2	3,6	6,0	6,0	1,4	5,7	5,9	2,3
4	Jølster	52	5,2	4,4	3,5	6,0	1,7	6,0	3,5	1,4
5	Vågsøy	63	6,0	4,2	3,5	3,5	3,5	1,0	3,5	3,5
6	Balestrand	72	4,6	2,1	3,5	6,0	4,5	3,5	3,4	1,3
7	Askvoll	115	2,7	5,4	3,5	6,0	5,3	1,0	3,1	1,0
8	Høyanger	130	5,3	3,2	1,9	6,0	3,5	2,2	3,5	1,2
9	Bremanger	137	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
10	Eid	148	3,8	5,2	3,5	6,0	1,3	4,3	4,2	1,5
11	Gaular	153	2,7	4,9	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
12	Lærdal	174	4,6	2,9	3,5	6,0	3,1	2,4	2,2	1,5
13	Gulen	186	4,3	3,9	3,5	6,0	2,0	3,3	3,2	1,0
14	Stryn	188	1,8	5,3	3,5	6,0	2,2	3,7	2,9	4,0
15	Fjaler	189	3,9	4,2	4,8	6,0	1,3	4,1	2,7	1,1

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
NÆRMILJØ																	
Energikostnader per kvadratmeter bygg (20)	66,0	77,0	83,6	73,4	308	329	94	87	106	90	311	295	202	239	-217	-208	+
Samlet byggareal, kvadratmeter per innbygger (10)	3,8	3,7	3,7	3,7	164	161	155	142	153	149	173	164	11	12	-18	-22	+
Andel dispensasjonssøkn. innvilget for nybygg i strandsonen, minus erstatningsbygg (10)	0	0	0	0	31	29	38	33	34	42	40	40	-3	-13	-2	-7	-
Kommuneplan omfatter mål om å redusere klimagassutslipp (10)	1	1	1	1	21	82	94	77	23	19	19	6	-2	63	75	71	-
Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder (20)	134	136	147	148	52	41	45	57	90	111	20	77	-38	-70	25	-20	-
Sykel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar (10)	1 067	266	272	270	299	119	318	41	48	110	28	297	251	9	290	-256	+
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk (10)	1 093	1 093	1 001	877	0	83	92	102	0	134	138	117	0	-51	-46	-15	
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper (10)	300	300	291	280	58	46	45	51	19	23	22	21	39	23	23	30	+

Saksbehandling

Teller 2,5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Saksbehandlingstid, reguleringsplaner (10)	4,5	4,6	4,7		136	146	122	
Saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (10)	2,7	3,0	2,2	1,0	292	279	337	354
Andel byggesaker med overskredet frist (20)	5,0	5,3	5,5	5,2	243	235	211	254
Behandlingstid, ett-trinns søknader (20)	4,8	4,3	5,3	5,2	129	175	67	104
Behandlingstid, rammesøknader (20)	4,3	4,2	5,2	5,2	179	184	71	100
Behandlingstid, enkle tiltak (20)	4,4	3,7	5,0	5,4	99	249	73	51

Hva forteller tallene?

Sektoren er lavt vektet, og vi er usikre på kvaliteten på tallene. Mange kommuner har ikke levert data, og det er all grunn til å stille spørsmål ved kommuner som ikke klarer å rapportere som de skal. Det er samtidig viktig å vise fram tallene, og det må være kommunenes ansvar å få høyere kvalitet på rapporteringen.

En annen utfordring er at det finnes svært få tall for saksbehandlingstid i Kommune-Norge. Eierne (innbyggerne) får nesten aldri vite hvor lang tid det tar å få en sak behandlet. I all hovedsak kommer saksbehandlingstid bare fram knyttet til tekniske tjenester.

Nøkkeltallene bør gi en indikasjon på om kommunen er rask eller treg hva gjelder behandling av bygge- og reguleringssaker, som må kunne regnes som noen av de viktigste søknadene som kommer inn.

Det finnes ikke publiserte data om for eksempel saksbehandlingstid for PP-tjenesten eller for søknad om sykehjemsplass.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Saksbehandlingstid, reguleringsplaner (10)	247	233	207		-	52
Saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (10)	91	92	102	240	+	20
Andel byggesaker med overskredet frist (20)	4,0	4,0	3,0	4,0		0
Behandlingstid, ett-trinns søknader (20)	23	30	20	21	+	5
Behandlingstid, rammesøknader (20)	26	30	19	21	+	0
Behandlingstid, enkle tiltak (20)	13	20	12	12	+	5

De beste i kommunegruppa

		Rang SAK	SAK1	SAK2	SAK3	SAK4	SAK5	SAK6
1	Sogndal	34	5,4	3,9	6,0	4,5	5,2	5,4
2	Ørland	69	5,4	3,3	5,5	5,3	5,2	4,4
3	Vennesla	90	4,3	3,7	5,5	5,4	4,4	4,6
4	Rygge	115	4,3	6,0	5,7	4,3	4,1	3,8
5	Time	119	4,3	3,9	6,0	4,7	4,2	4,0
6	Gjerdrum	129	5,2	3,9	5,0	4,7	3,8	4,6
7	Verdal	133	5,4	5,1	5,7	4,3	4,1	3,1
8	Levanger	143	5,3	5,5	5,5	4,3	4,1	2,9
9	Førde	144	4,5	2,7	5,0	4,8	4,3	4,4
10	Ås	155	1,6	2,7	3,5	5,5	4,7	6,0
11	Askim	157	6,0	3,2	5,0	4,9	3,9	3,4
12	Røyken	174	5,4	1,8	6,0	3,0	2,8	6,0
13	Vefsn	201	1,0	5,0	6,0	4,4	4,1	3,4
14	Bamble	207	4,3	3,7	6,0	3,7	4,1	3,1
15	Farsund	231	3,5	5,3	5,7	3,7	3,5	2,9

Kommuner som ikke har levert tall, får karakteren 3,5 (midt på treet).

De beste i fylket

		Rang SAK	SAK1	SAK2	SAK3	SAK4	SAK5	SAK6
1	Selje	6	6,0	4,8	4,7	6,0	5,7	6,0
2	Aurland	28	3,5	5,2	6,0	5,3	5,0	5,2
3	Gloppen	32	5,7	6,0	6,0	4,9	4,1	5,0
4	Sogndal	34	5,4	3,9	6,0	4,5	5,2	5,4
5	Årdal	53	3,5	3,2	6,0	5,7	5,0	5,0
6	Askvoll	56	3,5	3,3	3,7	6,0	6,0	6,0
7	Eid	64	3,5	3,7	5,2	6,0	5,2	4,8
8	Solund	142	6,0	6,0	6,0	5,0	2,2	3,1
9	Førde	144	4,5	2,7	5,0	4,8	4,3	4,4
10	Fjaler	145	3,5	5,1	6,0	4,3	4,7	2,9
11	Hornindal	149	3,5	2,7	6,0	4,7	4,7	3,4
12	Flora	216	3,5	1,0	6,0	4,8	4,5	3,1
13	Balestrand	219	3,5	2,7	6,0	4,3	4,1	3,1
14	Vik	236	3,5	3,5	5,5	4,3	3,5	3,2
15	Lærdal	255	3,5	1,8	6,0	6,0	1,0	4,0

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
SAKSBEHANDLING																	
Saksbehandlingstid, reguleringsplaner (10)	52	63	77	90	95	111	92	94	87	95	133	118	8	16	-41	-24	+
Saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (10)	20	20	14	20	140	128	152	109	129	138	143	116	11	-10	9	-7	+
Andel byggesaker med overskredet frist (20)	0	0	0	0	120	121	94	93	93	98	133	120	27	23	-39	-27	+
Behandlingstid, ett-trinns søknader (20)	5	6	10	10	154	156	129	0	141	142	146	0	13	14	-17	0	+
Behandlingstid, rammesøknader (20)	0	4	8	9	159	172	116	0	130	117	153	0	29	55	-37	0	+
Behandlingstid, enkle tiltak (20)	5	5	4	7	139	139	154	0	138	137	113	0	1	2	41	0	+

Vann, avløp og renovasjon

Teller 2,5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (20)	4,9	4,7	4,7	3,8	77	95	95	187
Snitt vannforbruk per tilknyttet innbygger (10)	4,7	4,2	5,8	4,7	178	183	41	128
Vannlekkasje per meter ledning per år (10)	4,1	5,0	5,1		190	128	155	
Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (10)	1,0	1,3	1,5		259	231	199	
Beregnet snittalder for vannledningsnett (10)	2,9	2,9	3,1		227	254	230	
Andel fornyet ledningsnett siste tre år, avløp (10)	1,3	1,5	2,1	2,3	204	185	125	114
Beregnet snittalder for spillvannsnnett (10)	4,2	2,2	2,5	3,2	125	267	230	227
Husholdningsavfall per innbygger (10)	4,2	4,0	3,9	2,8	153	167	232	256
Andel husholdningsavfall utsortert (10)	1,0	1,3	2,4	1,8	403	392	344	382

Hva forteller tallene?

Sektoren er lavt vektet i det samlede barometeret. Nøkkeltallene skal gi et inntrykk av tilstanden innenfor de viktigste selvkostområdene.

I likhet med andre lavt vektete sektorer, er det til dels mangel på data fra kommunene. De som ikke har rapportert får karakteren 3,5 i tabellene.

Hvis årsgebyrene er høye, lite avfall blir sortert, lekkasjene er mange og ledningsnettets ikke blir fornyet, vil det gi et bilde av at kommunen kan forbedre seg.

Årsgebyret i seg selv må ikke nødvendigvis være lavt, selv om lave gebyrer gir best uttelling her. Det er særlig *kombinasjonen* av gebyrenes størrelse og de andre faktorene, som er interessante. Hvorfor betale mye hvis det samles inn lite søppel og det ikke investeres i infrastrukturen?

Beregnet snittalder er et usikkert tall, først og fremst i de kommunene der mye av nettet har ukjent alder (i praksis nett med svært høy alder). I noen få kommuner kan snittalderen ha økt mye i løpet av ett år, det skal henge sammen med at andelen nett med ukjent alder har gått ned.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (20)	7 742	8 012	7 959	9 124	+	6 252
Snitt vannforbruk per tilknyttet innbygger (10)	222	259	158	221	+	115
Vannlekkasje per meter ledning per år (10)	4,5	2,9	2,9		-	0,2
Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (10)	0,0	0,1	0,2		-	2,2
Beregnet snittalder for vannledningsnett (10)	33	33	32			17
Andel fornyet ledningsnett siste tre år, avløp (10)	0,1	0,1	0,4	0,4	-	1,5
Beregnet snittalder for spillvannsnett (10)	26	41	40	28	+	13
Husholdningsavfall per innbygger (10)	389	396	406	428	+	300
Andel husholdningsavfall utsortert (10)	31	33	38	34	-	70

De beste i kommunegruppa

	Rang	VAR	VAR1	VAR2	VAR3	VAR4	VAR5	VAR6	VAR7	VAR8	VAR9
1	Randaberg	5	5,6	4,2	3,8	6,0	3,7	2,5	4,6	4,1	5,1
2	Time	7	6,0	5,5	2,8	1,0	6,0	3,5	5,2	4,2	5,1
3	Holmestrand	17	3,0	4,9	4,0	5,1	5,4	4,3	5,2	2,6	6,0
4	Verdal	29	4,5	5,3	5,7	1,6	3,9	3,5	4,8	3,1	5,4
5	Kragerø	41	4,7	3,4	4,0	1,2	6,0	4,7	5,6	4,4	2,4
6	Rygge	48	5,0	5,6	5,1	5,6	1,2	3,4	4,2	2,7	3,1
7	Vestby	56	2,8	5,4	4,9	3,2	4,2	5,5	6,0	2,7	3,1
8	Røyken	70	4,4	5,4	3,5	3,5	3,5	3,2	4,4	1,8	5,5
9	Lindås	77	4,2	4,4	5,2	1,7	4,6	3,5	5,1	2,9	3,7
10	Ørland	91	4,0	4,9	3,5	3,5	3,5	5,7	2,4	3,1	4,6
11	Stord	121	3,7	4,8	2,4	1,9	5,8	2,6	5,7	4,4	3,3
12	Ås	131	5,2	5,7	5,1	2,3	1,6	1,8	4,2	1,0	5,9
13	Levanger	157	3,4	4,9	4,1	2,3	3,9	2,2	4,4	3,1	5,4
14	Bamble	160	3,9	4,2	3,5	2,3	4,0	2,6	4,5	3,3	4,7
15	Sogndal	164	3,8	3,2	3,5	3,5	3,5	3,5	1,8	4,2	6,0

De beste i fylket

	Rang	VAR	VAR1	VAR2	VAR3	VAR4	VAR5	VAR6	VAR7	VAR8	VAR9
1	Aurland	20	3,8	4,5	5,3	4,6	4,6	1,9	4,1	4,3	6,0
2	Vågsøy	28	4,7	4,8	4,6	5,8	2,7	3,2	1,0	5,3	5,2
3	Flora	49	5,4	4,6	2,7	5,5	2,1	2,8	3,0	6,0	3,3
4	Hornindal	67	1,0	5,5	5,9	1,3	5,4	3,3	6,0	5,3	5,2
5	Eid	78	4,6	5,1	4,3	2,5	2,7	1,4	3,7	5,3	5,2
6	Selje	97	3,8	4,5	5,0	1,7	4,4	1,0	4,2	5,2	5,2
7	Vik	153	4,2	3,7	5,6	1,2	1,8	3,5	3,0	4,2	6,0
8	Stryn	163	5,1	3,5	3,5	2,2	1,8	1,8	3,5	5,3	5,2
9	Sogndal	164	3,8	3,2	3,5	3,5	3,5	3,5	1,8	4,2	6,0
10	Askvoll	166	6,0	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	2,1	4,1	1,0
11	Gulen	175	3,7	4,9	5,2	1,0	5,0	1,7	4,8	2,9	3,7
12	Bremanger	182	3,2	3,6	3,6	1,8	3,3	3,5	3,5	5,3	5,2
13	Gloppen	205	3,5	5,0	1,9	2,1	2,3	3,5	3,5	5,3	5,2
14	Balestrand	223	4,3	5,5	4,6	1,0	2,3	1,0	2,1	4,1	6,0
15	Høyanger	228	4,2	2,6	3,5	3,5	3,5	1,8	1,5	4,2	6,0

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
VANN, AVLØP OG RENOVASJON																	
Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (20)	6 252	6 223	6 272	6 111	205	203	165	0	182	191	220	0	23	12	-55	0	+
Snitt vannforbruk per tilknyttet innbygger (10)	115	120	136	137	140	140	97	109	121	104	137	149	19	36	-40	-40	+
Vannlekkasje per meter ledning per år (10)	0,2	0,2	0,2	0,3	89	122	81	130	88	66	98	70	1	56	-17	60	+
Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (10)	2,2	2,3	2,4	2,6	119	106	105	96	122	129	84	82	-3	-23	21	14	-
Beregnet snittalder for vannledningsnett (10)	16,8	16,0	16,0	16,0	41	63	41	54	210	157	153	148	-169	-94	-112	-94	-
Andel fornyet ledningsnett siste tre år, avløp (10)	1,5	1,5	1,7	1,5	93	98	98	83	101	95	94	92	-8	3	4	-9	-
Beregnet snittalder for spillvannnett (10)	13,0	13,0	13,0	14,0	49	69	72	30	243	231	253	176	-194	-162	-181	-146	-
Husholdningsavfall per innbygger (10)	300	285	286	230	227	163	219	253	187	256	200	174	40	-93	19	79	+
Andel husholdningsavfall utsortert (10)	70	71	70	73	278	183	187	192	102	194	192	212	176	-11	-5	-20	+

Brukerperspektiv

Teller 2,5 % av det samlede barometeret

	Karakter				Plassering			
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010
PO Institusjon (20)	6,0	6,0	6,0	6,0	1	1	1	1
PO Hjemmetjenesten (20)	6,0	6,0	6,0	6,0	1	1	1	1
Barnevern I - faktisk und. (20)	3,5	3,5	3,5	3,5	36	38	42	40
Barnevern II - system (20)	6,0	6,0	4,3	2,7	1	1	90	122
Sosialtjenesten (20)	1,0	1,0	1,0	1,0	166	145	110	104

Hva forteller tallene?

Denne indikatoren teller svært lite samlet i Kommunebarometeret. Den er imidlertid med for å understreke betydningen av at kommunene faktisk har systemer og spør sine innbyggere om hvordan tjenestetilbudet oppleves.

For å skille mellom kommunene har vi brukt de tre siste årene som basis: Kommuner som har hatt brukerundersøkelse i tre av tre år kommer foran de som har hatt undersøkelse i ett av tre år. Når verdien = 3 (se oversikt på neste side), betyr det at kommunen har svart positivt på spørsmålet om undersøkelse eller system for undersøkelse i alle de tre siste årene.

Tallene fra SSB har en svakhet innen pleie og omsorg. Her finnes kun informasjon om hvorvidt kommunen har system for brukerundersøkelser, ikke om de faktisk er gjennomført. I barnevernet spørres det både om kommunen har system for, og bruker, spørreundersøkelser.

I grunnskolen er Elevundersøkelsen obligatorisk, slik at den ikke kan skille kommunene mellom de som har og ikke har undersøkelser. Det vi ikke har data for er i hvor stor grad funnene i undersøkelsene faktisk blir fulgt opp og leder til bedre tjenester. Vi antar at kommuner som ofte spør brukerne i alle fall vil være i best stand til å vurdere hvor utfordringene til en hver tid oppleves som størst blant brukerne.

Rapporterte nøkkeltall målt mot de beste

	Registrert verdi				Endring 2012-13	Topp 5 % 2013
	KB 13	KB 12	KB 11	KB 10		
PO Institusjon (20)	3	3	3	3		3
PO Hjemmetjenesten (20)	3	3	3	3		3
Barnevern I - faktisk und. (20)	1	1	1	1		2
Barnevern II - system (20)	3	3	2	1		3
Sosialtjenesten (20)	0	0	0	0		3

De beste i kommunegruppa

	Rang BRUK	BRUK1	BRUK2	BRUK3	BRUK4	BRUK5
1 Vennesla	7	6,0	6,0	3,5	6,0	6,0
2 Strand	12	6,0	6,0	6,0	6,0	2,7
3 Ås	18	6,0	6,0	3,5	6,0	4,3
4 Frogn	27	6,0	6,0	6,0	6,0	1,0
5 Levanger	39	6,0	6,0	6,0	4,3	1,0
6 Gjerdrum	42	6,0	6,0	6,0	4,3	1,0
7 Herøy (M. og R.)	46	6,0	6,0	3,5	6,0	1,0
8 Førde	47	6,0	6,0	3,5	6,0	1,0
9 Randaberg	50	6,0	6,0	3,5	6,0	1,0
10 Askim	54	6,0	6,0	3,5	2,7	4,3
11 Lindås	83	6,0	6,0	1,0	4,3	2,7
12 Meland	84	6,0	6,0	1,0	1,0	6,0
13 Stord	87	6,0	6,0	1,0	6,0	1,0
14 Farsund	91	6,0	6,0	1,0	2,7	4,3
15 Røyken	94	6,0	4,3	6,0	2,7	1,0

De beste i fylket

	Rang BRUK	BRUK1	BRUK2	BRUK3	BRUK4	BRUK5
1 Naustdal	20	6,0	6,0	6,0	6,0	1,0
2 Førde	47	6,0	6,0	3,5	6,0	1,0
3 Stryn	60	6,0	6,0	1,0	6,0	2,7
4 Luster	82	6,0	6,0	1,0	6,0	1,0
5 Aurland	125	6,0	6,0	1,0	4,3	1,0
6 Sogndal	126	6,0	6,0	1,0	4,3	1,0
7 Høyanger	127	6,0	6,0	1,0	1,0	4,3
8 Eid	164	6,0	6,0	1,0	1,0	2,7
9 Flora	165	6,0	6,0	1,0	1,0	2,7
10 Balestrand	195	4,3	4,3	3,5	2,7	1,0
11 Selje	219	6,0	6,0	1,0	1,0	1,0
12 Vågsøy	220	6,0	6,0	1,0	1,0	1,0
13 Gaular	221	6,0	6,0	1,0	1,0	1,0
14 Askvoll	222	6,0	6,0	1,0	1,0	1,0
15 Vik	223	6,0	6,0	1,0	1,0	1,0

Andre fakta

Slik har prestasjonene til de aller beste vært de siste årene. Her kan du også se hvor mange kommuner som har levert et bedre og dårligere nøkkeltall, målt mot året før. "Trend" viser om det er flest som har forbedret (+) eller forverret (-) seg det siste året.

Nasjonal utvikling	Topp 5 % i Kommune-Norge				Forbedret siste år				Forverret siste år				Forbedret - forverret				Trend
	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	2013	2012	2011	2010	
BRUKERPERSPEKTIV																	
PO Institusjon (20)	3	3	3	3	65	60	47	37	54	51	52	55	11	9	-5	-18	+
PO Hjemmetjenesten (20)	3	3	3	3	66	62	52	46	50	48	50	63	16	14	2	-17	+
Barnevern I - faktisk und. (20)	2	2	2	2	61	41	29	53	58	41	49	47	3	0	-20	6	+
Barnevern II - system (20)	3	3	3	3	83	69	66	81	48	43	34	28	35	26	32	53	+
Sosialtjenesten (20)	3	2	2	2	90	78	48	32	30	25	38	64	60	53	10	-32	+

Kommunens nøkkeltall – målt mot de beste

GRUNNSKOLE (20 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Snitt grunnskolepoeng siste fire år (15)	42,5	42,3	5,8	28
Snitt grunnskolepoeng siste år (5)	43,2	40,4	3,8	172
Snitt nasjonale prøver 5. trinn siste fire år (15)	2,09	2,05	5,4	39
Snitt nasjonale prøver 8. trinn siste fire år (15)	3,29	3,29	6,0	21
Snitt nasjonale prøver 9. trinn siste TRE år (10)	3,74	3,75	6,0	19
Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år, snitt siste fire år (10)	15,1	18,7	5,2	55
Antall elever per PC (5)	1,3	3,0	3,2	281
Trivsel, 7. trinn, snitt siste fem år (2,5)	92	95	6,0	2
Trivsel, 10. trinn, siste fem år (2,5)	89	88	5,6	42
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 1.-7. trinn (5)	0	3	5,2	226
Andel av lærere uten godkjent utdanning, 8.-10. trinn (5)	0	2	5,2	231
Andel ansatte i SFO uten relevant utdanning (5)	10	49	3,6	160
Åpningstid i SFO (5)	30,0	23,8	3,9	204

PLEIE OG OMSORG (20 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Andel årsverk m fagutdanning (20)	84	75	3,8	203
Kortidsplasser som andel av befolkningen over 80 år	7	1	1,1	372
Sykehjemsplasser i % av befolkningen over 80 år (10)	36	18	2,5	274
Andel over 80 år som får hjemmetjenester	57	44	3,4	180
Andel over 80 år, hjemmeboende med stort omsorgsbehov	5	18	3,1	147
Snitt tildelte timer i hjemmet, hjemmesykepleie (10)	9,3	4,4	2,7	181
Snitt tildelte timer i hjemmet, praktisk bistand (5)	16,3	11,2	4,3	88
Tid m lege og fysioterapi per uke per beboer i sykehjem (20)	1,4	0,6	2,2	275
Liggedøgn utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innbyggere (5)	0,0	5,5	4,9	333
Andel plasser i enerom m/ eget bad/wc (10)	100	100	6,0	1
Årsverk pr. mottaker (5)	0,69	0,50	3,5	166

BARNEVERN (10 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd (20)	0	37	3,2	291
Andel undersøkelser m behandlingstid over 3 mnd, snitt siste fire år (20)	5	48	1,8	371
Andel barn med utarbeidet plan (10)	100	77	4,3	261
Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (10)	96	64	3,5	308
Utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste (10)	3 596	1 982	2,6	185
Stillinger med fagutdanning, per barn 0-17 år (20)	6,7	2,8	1,8	353
Innført internkontroll (10)	1	1	6,0	1

BARNEHAGE (10 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Andel styreere og pedagogiske ledere i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning (25)	100	93	5,0	241
Andel assistenter med relevant utdanning, alle barnehager (10)	67	27	2,4	257
Leke- og oppholdsareal per barn, kommunale barnehager (10)	11	6	2,4	174
Antall barn per årsverk, kommunale barnehager (15)	5	6	3,1	182
Oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (15)	8 456	11 141	2,9	218
Andel ansatte som er menn, alle barnehager (5)	12	12	6,0	20
Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage (15)	127	75	3,0	211
Andel med åpningstid 10 timer eller mer per dag, alle barnehager (5)	100	9	1,5	215

HELSE (7,5 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Andel legeårsverk per 10.000 innb. (15)	22	11	2,3	214
Antall innleggelser pr 1.000 innb. (20)	203	313	2,6	360
Helsesøstreårsverk pr. 10.000 innb. 0-5 år (10)	165	60	2,8	250
Årsverk psykiatrisk sykepleier pr 10.000 innb. (10)	14	6	3,2	157
Diabetesmedisin, per 10.000 innb. (10)	20	20	5,7	34
Hjerte/karmedisin, per 10.000 innb. (10)	115	130	4,6	128
Medisin psykiske lidelser	89	134	2,6	305
Reservekapasitet fastlege (10)	63	0	1,1	365
Netto utgifter til forebygging, kroner per innbygger (10)	605	157	2,4	167

SOSIALHJELP (5 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Snitt stønadslengde 18-24 år (20)	2	4	2,4	303
Snitt stønadslengde 25-66 år (10)	2	5	2,4	325
Andel som går over 6 måneder på stønad (10)	11	34	2,5	287
Andel arbeidsløse i kommunen (5)	32	8	1,6	122
Andel mottakere med individuell plan (5)	19	6	2,3	71
Andel mottakere som får gjeldsrådgivning (5)	77	21	2,3	116
Sosialmottaker per årsverk (10)	10	39	3,4	320
Telefontid for brukere, timer per uke (5)	38	38	5,7	25
Andel med sosialhjelp som hovedinntektskilde (10)	20	44	2,9	255
Andel avslåtte søknader om kommunal bolig (10)	0	40	3,3	275
Midlertidige botilbud som andel av kommunale boliger (10)	0	11	5,0	269

KULTUR (2,5 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Netto driftsutgifter kultur, andel av totale netto driftsutgifter (20)	7	3	2,6	228
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (10)	727	19	1,1	363
Netto utgift aktivitetstilbud til barn og unge (10)	2 654	278	1,5	356
Netto utgift til bibliotek, per innbygger (10)	712	308	2,3	202
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1.000 innb (10)	1 217	269	1,6	298
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (10)	10	6	3,4	132
Besøk i folkebibliotek per innbygger (5)	9	6	3,9	70
Andel av elever i kommunens musikk- og kulturskole (10)	62	22	2,3	225
Andel på venteliste til musikk- og kulturskole (10)	0	12	1,2	406
Bruk av fritidssentre pr 10.000 barn (5)	13	3	1,9	159

ØKONOMI (10 % vekt i totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Korrigert netto driftsresultat siste år (10)	4	-1	3,2	231
Korrigert netto driftsresultat siste fire år (20)	5	0	2,8	211
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (10)	20	6	2,6	183
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15)	29	112	1,0	399
Endring av netto lånegjeld i % av brutto inntekter, siste fire år (10)	-14	25	1,5	374
Investeringer, andel av brutto driftsinntekter (10)	3	27	1,0	404
Lån som andel av finansiering av investeringer (5)	-1	60	2,9	167
Investeringsnivå, siste fire år (10)	5	22	1,3	406
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter (5)	-1	5	2,5	288
Oppsamlet premieavvik (5)	0	3	4,9	89
Lønn som andel av samlede brutto driftsinntekter (5)	53	60	3,1	237

ENHETSKOSTNADER (5 % av totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Hjemmetjeneste (10)	113 160	247 682	3,0	320
Hjemmetjeneste, per time (10)	183	302	4,8	160
Sykehjemsplass (20)	750 400	1 022 143	3,2	303
Grunnskoleundervisning (20)	68 155	76 476	5,3	103
Barnehage, per time (10)	46	53	4,5	168
Sosialtjeneste, pr mottaker (10)	11 899	20 393	5,4	64
Kommunehelse pr innb (10)	-18	157	4,6	257
Adm. og styring pr innb (10)	2 686	3 369	5,6	100

NÆRMILJØ (2,5 % av totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Energikostnader per kvadratmeter bygg (20)	66	138	2,8	318
Samlet byggareal, kvadratmeter per innbygger (10)	4	5	5,3	135
Andel dispensasjonssøkn. innvilget for nybygg i strandsonen, minus erstatningsbygg (10)	0			
Kommuneplan omfatter mål om å redusere klimagassutslipp (10)	1	1	6,0	1
Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder (20)	134	27	2,0	117
Sykel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar (10)	1 067	97	1,4	175
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk (10)	1 093	91	1,4	164
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper (10)	300	5	1,1	259

SAKSBEHANDLING (2,5 % av totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Saksbehandlingstid, reguleringsplaner (10)	52	247	4,5	136
Saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (10)	20	91	2,7	292
Andel byggesaker med overskredet frist (20)	0	4	5,0	243
Behandlingstid, ett-trinns søknader (20)	5	23	4,8	129
Behandlingstid, rammesøknader (20)	0	26	4,3	179
Behandlingstid, enkle tiltak (20)	5	13	4,4	99

VANN, AVLØP OG RENOVASJON (2,5 % av totalbaror	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (20)	6 252	7 742	4,9	77
Snitt vannforbruk per tilknyttet innbygger (10)	115	222	4,7	178
Vannlekkasje per meter ledning per år (10)	0	5	4,1	190
Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (10)	2	0	1,0	259
Beregnet snittalder for vannledningsnett (10)	17	33	2,9	227
Andel fornyet ledningsnett siste tre år, avløp (10)	1	0	1,3	204
Beregnet snittalder for spillvannsnett (10)	13	26	4,2	125
Husholdningsavfall per innbygger (10)	300	389	4,2	153
Andel husholdningsavfall utsortert (10)	70	31	1,0	403

BRUKERPERSPEKTIV (2,5 % av totalbarometeret)	Beste 5 %	Kommunen	Karakter	Plass
PO Institusjon (20)	3	3	6,0	1
PO Hjemmetjenesten (20)	3	3	6,0	1
Barnevern I - faktisk und. (20)	2	1	3,5	36
Barnevern II - system (10)	3	3	6,0	1
Sosialtjenesten (20)	3	0	1,0	166

Generelt om Kommunebarometeret

Barometeret er utarbeidet av Kommunal Rapport. Hensikten er å gi et oversiktlig bilde av hvordan kommunens nøkkeltall er, i forhold til resten av Kommune-Norge.

Målgruppe: Først og fremst lokalpolitikere i kommunestyret. Målet er at politikere kan bruke barometeret som en veileder til hvilke områder det kan være verdt å konsentrere seg om.

Kvalitet på rapportering: I all hovedsak er det kommunene selv som rapporterer tallene. Vi får ikke kontrollert om disse stemmer, men vi har i noen få tilfeller manuelt fjernet åpenbart gale tall. Hvis kommunen ikke er nøye med rapporteringen, vil den imidlertid heller ikke ha utbytte av å sammenlikne seg med andre.

Der kommunen mangler tall: I alle tilfeller der kommunen mangler tall, har vi antatt at kommunen er gjennomsnittlig. Hensikten er å få med alle i barometeret.

Korrigert inntekt: Kommunens inntekter, inkludert eiendomsskatt, konsesjonskraft og utbytte, korrigert for beregnet utgiftsbehov. 100 = kommunens økonomiske forutsetninger er som for landsgjennomsnittet.

Justering for korrigert inntekt i totaltabellen: Karakterene for hvert nøkkeltall er multiplisert med nøkkeltallets vekt. Summen er deretter justert for korrigert inntekt (KI). Alle med KI over 200 (Bykle, Modalen, Eidfjord og Sirdal) er satt til KI = 200 – ellers ville det være umulig for de rikeste kommunene å havne annet sted enn nederst på totaltabellen. KI deles litt forenklet framstilt med 5, og dette produktet multipliseres så med summen av nøkkeltallene. Formel: $1 + ((KI-1)/5) = \text{Justert KI}$. I endelig utgave av 2013-barometeret er KI oppdatert med nye tall fra Kommuneproposisjonen 2014.

Karakterfordeling: 1,0 er dårligst, 6,0 er best. De 5 % med best verdi på nøkkeltallet, får karakteren 6,0. De 5 % med dårligst verdi, får 1,0. Kommuner med verdi mellom 1 og 6 får karakter ut fra hvor nær de er de beste. På et nøkkeltall kan det derfor vært svært mange med karakteren 5,0 eller bedre – for andre nøkkeltall kan det være et stort sprang fra de beste til de nest beste. Karakteren gir dermed uttrykk for hvor god prestasjonen er, den indikerer ikke bare hvor på resultatlista kommunen befinner seg.

Mediankommunen: Betegner den kommunen som ligger akkurat på midten av tabellen. Må ikke forveksles med landsgjennomsnittet – på noen nøkkeltall ligger mediankommunen mye nærmere topp eller bunn fordi verdiene er skjevt fordelt.

Kilder: I hovedsak SSB, foreløpige Kostra-tall 2012, med disse unntakene:

- Gjennomsnitt nasjonale prøver. Kilde er Utdanningsdirektoratet, årlige datasett spesielt bestilt av Kommunal Rapport.
- Trivsel 7. og 10. trinn. Kilde er fra Utdanningsdirektoratet, elevundersøkelsen.
- Andel lærere uten godkjent utdanning, åpningstider SFO og andel SFO-ansatte uten relevant utdanning: Kilde er Grunnskolens informasjonssystem.
- Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år: Kilde er Folkehelseinstituttets kommunedatabase, siste tall er fra 2011 (2012-tall kommer i juni).
- Utskrivningsklare pasienter og innleggelser: Kilde er Helsedirektoratet.
- Korrigert inntekt: Kommuneproposisjonen 2013, inkludert utbytte, eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter.
- Arbeidsløse: Kilde er SSBs statistikk over registrerte helt arbeidsløse, årsgjennomsnitt.
- Medisinbruk: Nyeste tall er fra 2011. Kilden er Folkehelseinstituttet.
- Innbyggerundersøkelsen: Difi, undersøkelsen er fra 2010 (ny kommer i juni 2013).

Korreksjoner i barometeret

Fra den foreløpige publiseringen i mars/april er det gjort noen korreksjoner i barometeret som også påvirker plasseringene for tidligere år.

Disse korreksjonene forklarer hvorfor noen kommuner har annen plassering for tidligere år, enn det vi oppga i den foreløpige rapporten.

Sykehjemsplasser målt mot innbyggere over 80 år (PO3) er nå *uten* plasser for psykisk utviklingshemmete. Dette gir til dels ganske store utslag innen pleie og omsorg.

Antall døgn utskrivningsklare pasienter har ligget på sykehus (PO9) måles nå mot kommunens totale innbyggertall. Dette gir store utslag for de kommunene som har hatt "overligger" på sykehus, men spiller ingen rolle for de som fikk toppscore sist.

Andelen styreere og ledere med pedagogisk utdanning (BH1) beregnes nå kun innenfor *de kommunale* barnehagene. Dette gir til dels store utslag innen barnehage.

Andel barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage (BH7) bruker nå SSBs nøkkeltall "Andel minoritetspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1–5 år ekskl. utvalgte land". I noen kommuner kan dette gi noe utslag.

Reservekapasitet hos fastlegen (HE8) presenteres nå som faktisk ledig kapasitet, målt i prosent. 0 = full liste. Tidligere var 100 = full liste, og det var litt vanskelig å forstå hva tallet betød.

Sosialhjelpsmottakere med kvalifiseringsprogram som arbeidssituasjon (SOS4) har erstattet mottakere med kvalifiseringsstønad. Den nye indikatoren har mer historikk tilgjengelig. Den måles fortsatt mot gruppa langtidsmottakere. Endringen ser ut til å gi svært liten effekt.

Andel husstander i midlertidige botilbud, av antall husstander tildelt bolig (SO11) har erstattet den tidligere beregningen av midlertidige botilbud. Tallet vi nå bruker er et nøkkeltall direkte fra SSB, og er dermed av høyere kvalitet enn det vi brukte i den foreløpige rapporten. For noen kommuner gir denne endringen vesentlig effekt.

Andel av elever i musikk- og kulturskole (KUL 8) viser nå faktisk andel elever fra kommunen. Tidligere var det her feilrapportering knyttet til ca. 30 interkommunale ordninger. Endringen gir ganske stort utslag.

Administrasjon som andel av netto driftsutgifter (ENH8) inneholder nå kun utgifter til administrasjon, ikke til politisk styring og kontroll – som er kostnader knyttet til drift av demokratiet. Dette gir noe utslag for enkelte kommuner.

Korrigert netto driftsresultat siste år og fire siste år (ØK1 og ØK2) er nå også justert for bruk og avsetning til bundne fond. For noen kommuner gir det et større utslag.

Korrigert inntekt er oppdatert for 2013-barometeret, med basis i nye data fra Kommuneproposisjonen 2014. Dette påvirker noen kommuner i stor grad. Det var for øvrig en feil i justeringen for korrigert inntekt i de historiske tabellene i den foreløpige rapporten, noe som for noen få kommuner har gitt en klart endret tabellplassering for årene 2010–2012. Denne feilen påvirket ikke den foreløpige plasseringen for 2013.

I tillegg vil historiske data til tider bli endret, som følge av rettinger SSB gjør. Ved hver publisering av Kommunebarometeret henter vi ut oppdaterte historiske data. Dette kan også justere bildet litt.

I enkelte tilfeller har SSB ikke publisert tall for 2012. Det gjelder turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk (MIL7) og innvilgete dispensasjonssøknader (MIL3). Her har vi brukt tall for 2011.